

**UPUTA
ZA PRIMJENU KONTNOG PLANA ZA BANKE**

/PROČIŠĆENI TEKST/
("Narodne novine" br. 115/03., 39/04. i 29/06.)

1. OPĆE ODREDBE

- (1) Banka je dužna voditi svoje poslovne knjige (glavnu knjigu) primjenjujući kontni plan za banke (dalje u tekstu: kontni plan, ili skraćeno KPB) što ga je propisala Hrvatska narodna banka (ili dalje u tekstu skraćeno HNB). Radi jedinstvene primjene kontnog plana daje se ova Uputa, kojom se definira funkcija i sadržaj računa koji su propisani kontnim planom.
- (2) Banka može za svoje potrebe dodatno propisivati račune u okviru pojedinih troznamenkastih i višeznamenkastih računa što ih je propisala Hrvatska narodna banka. Isto tako banka može i u okviru skupina računa (koje su u propisanom KPB označene dvoznamenkastim brojevima) na slobodna mjesta dodavati troznamenkaste i višeznamenkaste račune, pod uvjetom da stanja ovih računa uključiti u odgovarajuće stavke financijskih izvješća što ih dostavlja Hrvatskoj narodnoj banci.
- (3) Banka je dužna primjenjivati propisani kontni plan u skladu s ovom Uputom kod vođenja glavne knjige za poslove što ih banka obavlja u svoje ime i za svoj račun, odnosno za sve poslovi koji se uključuju u bilancu banke.
- (4) Poslovne knjige za poslove što ih banka obavlja u ime i za račun odnosno po nalogu drugih osoba (mandatni poslovi) koji se ne uključuju u bilancu banke, banka može voditi primjenjujući na odgovarajući način propisani kontni plan za banke ili poseban kontni plan koji u tu svrhu sama propiše.
- (5) Transakcije kupnje i prodaje financijskih instrumenata (devize, vrijednosni papiri i slični financijski instrumenti) koje u smislu MRS-a 39 imaju obilježje spot transakcija, odnosno transakcije kod kojih razdoblje od datuma trgovanja do datuma namirenja nije duže od onog koje je uspostavljeno općeprihvaćenom konvencijom, banka je dužna evidentirati u svojoj bilanci na datum namirenja. U tom smislu kupljenu financijsku imovinu treba priznati odnosno knjižiti na odgovarajućim računima bilance na datum namirenja vrijednosti transakcije drugoj ugovornoj strani. Analogno tome prodanu financijsku imovinu treba prestati priznavati odnosno treba isknjižiti s odgovarajućih računa bilance također na datum namirenja vrijednosti transakcije od druge ugovorne strane. Za potrebe utvrđivanja devizne pozicije sve spot transakcije nominirane u stranoj valuti (uključujući i valutnu klauzulu) treba knjižiti na datum

trgovanja na računima izvanbilančne evidencije (skupina računa 96 i 99). Pored toga, u slučaju kupovanja financijske imovine koju banka klasificira u portfelj koji se vrednuje po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka ili u portfelj koji je raspoloživ za prodaju (osim knjiženja vrijednosti transakcije na datum trgovanja u izvanbilančnoj evidenciji), na datum bilance provodi se knjiženje efekata promjene fer vrijednosti spomenute imovine u razdoblju između datuma trgovanja i datuma namirenja (točka UP56 Dodatka A uz MRS 39). Ovo se knjiženje provodi na računima bilance u okviru skupine računa 16 odnosno 26, uz knjiženje protustavke u računu dobiti i gubitka odobrenjem ili zaduženjem računa 6430 ili 6431 ili 6435, odnosno u kapitalu odobrenjem ili zaduženjem računa 9060. Na navedene račune skupine 64 knjiži se dobitak/gubitak za instrumente koji se vrednuju po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka, dok se na račun 9060 knjiži nerealizirani dobitak/gubitak za instrumente klasificirane u portfelj raspoloživ za prodaju.

2. KLASIFIKACIJA IMOVINE I OBVEZA PO INSTITUCIONALNIM SEKTORIMA

2.1 OPĆE NAPOMENE

Banke trebaju u svojim poslovnim knjigama i financijskim izvješćima određene kategorije svoje imovine i obveza klasificirati po institucionalnim sektorima. Institucionalni sektori su grupe funkcionalno istih institucionalnih jedinica. Institucionalne jedinice su svi ekonomski entiteti koji su sposobni da posjeduju sredstva, da se zadužuju te da ostvaruju neku ekonomsku aktivnost i obavljaju transakcija s ostalim institucionalnim jedinicama.

Dva su osnovna tipa institucionalnih jedinica – domaćinstva (fizičke osobe) i entiteti odvojeni od svojih vlasnika (pravne osobe).

U agregatnom obliku postoje dva osnovna institucionalna sektora:

- rezidenti (nacionalna privreda),
- nerezidenti (strana privreda).

Rezidenti su sve institucionalne jedinice (fizičke ili pravne osobe) čiji je ekonomski interes vezan uz nacionalnu privredu. Pod nacionalnom privredom podrazumijeva se ukupna ekonomska aktivnost na ekonomskom (ne nužno samo političkom) teritoriju zemlje. Ekonomski teritorij je geografski teritorij pod administracijom vlade zemlje unutar kojega osobe, dobra i kapital cirkuliraju slobodno. On obuhvaća kopneni, vodeni i zračni prostor te zemlje, teritorijalne enklave u inozemstvu (ambasade, konzulate, vojne baze i slično) te slobodne zone vezane uz offshore aktivnosti.

Ostvarivanje ekonomskog interesa vrlo često je pitanje prosudbe te izaziva mnoge dileme i granične slučajeve (radnici na privremenom radu u inozemstvu, offshore institucije,

međunarodne organizacije). Jedino (pomoćno) pravilo vezano je uz fizičke osobe, a po njemu se za svaku osobu koja boravi duže od godinu dana u nekoj zemlji može smatrati rezidentom te ekonomije (uz izuzetak stranih studenata, radnika u stranim ambasadama i konzularnim predstavništvima te međunarodnih vojnih formacija stacioniranih u zemlji).

Osim naprijed navedenih općih smjernica za klasifikaciju klijenata banke na rezidente i nerezidente, potrebno je prvenstveno uzeti u obzir definicije rezidenata i nerezidenata koja su sadržane u Zakonu o deviznom poslovanju.

Daljnja klasifikacija nacionalne privrede - rezidenata provodi se na temelju njihove primarne funkcije, a generira sljedeće osnovne sektore nacionalne ekonomije:

- nefinancijske institucije,
- financijske institucije,
- državne jedinice,
- neprofitne institucije koje opslužuju stanovništvo,
- stanovništvo (domaćinstva).

2.2 NEFINANCIJSKE INSTITUCIJE (TRGOVAČKA DRUŠTVA)

Pod nefinancijskim institucijama podrazumijevaju se entiteti koji proizvode robu i/ili pružaju nefinancijske usluge, namijenjene tržištu, pri čemu se smatra da je roba/usluga namijenjena tržištu ako se prodaje po ekonomski signifikantnoj cijeni, odnosno cijeni koja utječe na ponudu i potražnju za tom robom/uslugom.

Nefinancijske institucije obuhvaćaju trgovačka društva i kvazi trgovačka društva (institucije koje nisu utemeljene i organizirane kao trgovačka društva, ali funkcioniraju slično kao trgovačka društva). Tako u ovu skupinu ulaze i djelatnosti odgoja i obrazovanja, zdravstva, znanosti, kulture i slično.

Daljnja klasifikacija ovog sektora obavlja se prema obliku kontrole nad nefinancijskim institucijama. Prema ovom kriteriju razlikujemo institucije koje kontrolira država i one koje ne kontrolira država. Sukladno tome razlikujemo:

- državna trgovačka društva (koja kontrolira država),
- ostala trgovačka društva (koja ne kontrolira država).

S obzirom da postoji neažurnost vlasničkih registara (kod primjene kontnog plana za banke i sastavljanja izvješća za potrebe Hrvatske narodne banke) u podsektor državna trgovačka društva uključuju se (kao stvar konvencije) samo u nastavku navedena trgovačka društva:

DRŽAVNA TRGOVAČKA DRUŠTVA

Red. br.	Naziv
1.	BI 3. Maj d.d. Rijeka
2.	TLM Tvornica lakih metala d.d. Šibenik
3.	Brodotrogir d.d. Trogir
4.	Uljanik Brodogradilište d.d. Pula
5.	Brodosplit d.d. Split
6.	Jedinstvo d.d. - u stečaju Zagreb
7.	Željezara Sisak - Metaval d.o.o. - u stečaju
8.	Brodogradilište Kraljevica d.d. Kraljevica
9.	TEF Tvornica elektroda i ferolegura d.d. Šibenik
10.	Dalmatinka d.d. - u stečaju Sinj
11.	Hrvatska elektroprivreda d.d. Zagreb
12.	INA Industrija nafte d.d. Zagreb
13.	Hrvatske željeznice d.o.o. Zagreb
14.	Hrvatske šume d.o.o. Zagreb
15.	HP - Hrvatska pošta d.d. Zagreb
16.	Hrvatska radiotelevizija Zagreb
17.	Jadrolinija Rijeka
18.	Narodne novine d.d. Zagreb
19.	Pazinka d.d. - u stečaju Pazin
20.	Diokom d.d. - u stečaju Split
21.	Velebit d.d. - u stečaju Karlovac
22.	TPK-EPO d.d. - u stečaju Zagreb
23.	Valjaonica čelika d.d. - u stečaju Kumrovec
24.	DIK Đurđenovac d.d. - u stečaju Đurđenovac
25.	Petrokemija d.d. Kutina
26.	DIOKI d.d. Zagreb
27.	Adriavinil d.d. - u stečaju Kaštel Sućurac
28.	Plovput d.o.o. Split
29.	Croatia Airlines d.d. Zagreb
30.	Hrvatska lutrija d.o.o. Zagreb
31.	JANAF d.d. Zagreb
32.	Autocesta Rijeka - Zagreb d.d. Zagreb
33.	Vjesnik d.d. Zagreb
34.	ASTRA d.o.o. Zagreb
35.	ACI d.d. Opatija
36.	Jadranbrod d.d. Zagreb
37.	Plinacro d.o.o. Zagreb

U pogledu poduzeća koja su navedena u ovom popisu, banke trebaju pratiti promjene vlasničke strukture tih poduzeća (svojih komitenata) i kontinuirano o tome prikupljati podatke, te u slučaju privatizacije pojedinog poduzeća (smanjenja udjela države u vlasništvu ispod 50%), trebaju prerasporediti takvo poduzeće u podsektor "ostala trgovačka društva".

Sva ostala trgovačka društva za potrebe primjene kontnog plana uključuju se u sektor (podsektor) ostala trgovačka društva. Za potrebe sastavljanja nekih izvješća daljnja

klasifikacija ostalih trgovačkih društava vrši se prema predmetu poslovanja (djelatnosti) sukladno Odluci o Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti, o čemu podatke banka osigurava u analitičkom knjigovodstvu (pomoćnim knjigama).

2.3 FINACIJSKE INSTITUCIJE

Sektor financijske institucije obuhvaća sve institucije koje obavljaju financijsko posredovanje ili s njim povezane aktivnosti, odnosno koje pružaju financijske usluge prihvaćanjem financijskih obveza i prodajom financijskih sredstava ili koje pružaju pomoćne usluge vezane uz financijsko posredovanje.

Podsektori ovog sektora su sljedeći:

- Hrvatska narodna banka,
- banke,
- ostale bankovne institucije (uključujući stambene štedionice osnovane prema Zakonu o stambenoj štednji i državnom poticanju stambene štednje),
- Hrvatska banka za obnovu i razvitak (HBOR)
- nebankovne financijske institucije,
- banke u stečaju.

Banke - Pojmom banke obuhvaćene su sve domaće banke koje su od HNB, sukladno Zakonu o bankama, dobile odobrenje za pružanje bankovnih usluga. Ovom definicijom obuhvaćene su i podružnice stranih banaka koje su dobile odobrenje za pružanje bankovnih usluga na području Republike Hrvatske. Popis banaka koje imaju odobrenje za rad izdano od HNB-a objavljuje se u Biltenu HNB.

Ostale bankovne institucije – Pojmom ostale bankovne institucije obuhvaćene su ostale depozitne i kvazidepozitne institucije, koje nisu klasificirane kao banke (osim HBOR, koji je posebno klasificiran). Pod depozitnim i kvazidepozitnim institucijama smatraju se financijske institucije koje prikupljaju depozite ili njihove bliske surugate. U ostale bankovne institucije ubrajaju se, na primjer, stambene štedionice, štedno kreditne zadruge, investicijski fondovi i slično.

Nebankovne financijske institucije

Pojmom nebankovne financijske institucije obuhvaćene su sve financijske institucije koje se ne bave prikupljanjem depozita ili njima bliskih surugata. Karakterizira ih činjenica da izdaju financijske instrumente koji se ne mogu analizirati s aspekta likvidnosti i preferencija glede prinosa.

Nebankovne financijske institucije su, na primjer:

- osiguravajuća društva, mirovinski fondovi (obvezni i dobrovoljni)
- ostali financijski posrednici u koje se ubrajaju različite specijalizirane financijske institucije (koje ne prikupljaju depozite) čije su primarne aktivnosti različiti specifični oblici kreditiranja i financijskog leasinga (npr. leasing kompanije (financijski leasing))
- pomoćne financijske institucije koje ne obavljaju financijsko posredništvo, već im je funkcija olakšavanje funkcioniranja različitih segmenata financijskog sustava. To su npr. burze, mjenjačnice, brokerske kuće, društva za upravljanje investicijskim i mirovinskim fondovima, Središnja depozitarna agencija, Komisija za vrijednosne papire, Financijska agencija.

2.4 DRŽAVNE JEDINICE

Sektor državne jedinice obuhvaća sve institucionalne entitete koji provode politiku države kroz ekonomsku regulaciju, transfer prihoda generiranih obveznim davanjima ili obavljaju proizvodnju robe i pružanje usluga namijenjenih pojedinačnoj ili kolektivnoj potrošnji, koja se ostvaruje izvan tržišnih principa.

Sektor državne jedinice općenito se dijeli na podsektore:

- Republika Hrvatska (središnja država u užem smislu)
- republički fondovi
- lokalna država.

Podsektori Republika Hrvatska i republički fondovi čine središnju državu. Distinkcija između središnje i lokalne države iznimno je značajna za načela monetarne statistike. Dok se podsektor lokalna država u monetarnoj statistici tretira analogno ostalim domaćim (nefinancijskim) sektorima, središnja država ima poseban tretman.

Republika Hrvatska (središnja država u užem smislu) – ovaj podsektor uključuje sve institucionalne jedinice koje se financiraju iz proračuna Republike Hrvatske. Ovime su obuhvaćene sljedeće jedinice:

- Ured Predsjednika Republike Hrvatske, Hrvatski sabor i Vlada Republike Hrvatske
- Ustavni sud Republike Hrvatske
- državna ministarstva
- ostali samostalni organi državne uprave (uključujući Hrvatsku agenciju za malo gospodarstvo, HAGENU, REGOS)
- redovni sudovi (na svim razinama)
- pučki pravobranitelji (na svim razinama)
- državno odvjetništvo (na svim razinama)

- javno pravobraniteljstvo (na svim razinama)
- proračunski fondovi (npr. Fond za razvoj i zapošljavanje, Fond za regionalni razvoj)
- ostale jedinice koje se financiraju iz proračuna Republike Hrvatske.

Republički fondovi – ovaj sektor obuhvaća nacionalne fondove koji se financiraju posebnim izvanproračunskim porezima (tj. porezima ili doprinosima koji se ne uključuju u prihode proračuna središnje države). Ovime su obuhvaćeni:

- Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje
- Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje
- Hrvatski zavod za zapošljavanje
- Hrvatske vode
- Hrvatske autoceste
- Hrvatske ceste
- Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka
- Hrvatski fond za privatizaciju.

Lokalna država – ovaj sektor obuhvaća jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, i to:

- predstavnička tijela županija i njihova izvršna tijela
- predstavnička tijela gradova i njihova izvršna tijela
- predstavnička tijela općina i njihova izvršna tijela.

2.5 NEPROFITNE INSTITUCIJE KOJE OPSLUŽUJU STANOVNIŠTVO

Neprofitne institucije su institucionalne jedinice koje proizvode robu i/ili pružaju usluge pri čemu njihova aktivnost ne može biti izvor prihoda ili profita njihovim vlasnicima. Međutim, u ovaj sektor klasificiraju se samo one neprofitne institucije koje opslužuju domaćinstva (fizičke osobe), dok se neprofitne institucije čija je osnovna funkcija vezana uz opsluživanje sektora nefinancijskih institucija klasificiraju u sektor nefinancijske institucije. Također, neprofitne institucije kontrolirane od strane države klasificiraju se u sektor država.

Primjeri neprofitnih institucija koje opslužuju stanovništvo su: političke stranke, vjerske zajednice, udruge građana, humanitarne organizacije, strukovne organizacije, amaterske sportske organizacije, kulturna društva i slično.

2.6 STANOVNIŠTVO

U ovaj sektor klasificiraju se pojedinci ili grupe rezidenata čije su osnovne karakteristike ponuda rada, potrošnja i proizvodnja. Obrtnici, odnosno svi pojedinci koji rade za vlastiti račun, također se uključuju u ovaj sektor.

2.7 NEREZIDENTI

Daljnja klasifikacija nerezidenata temelji se na istim općim načelima kao i klasifikacija rezidenata. U kontnom planu se provodi samo osnovna klasifikacija nerezidenata na strane države, strane financijske institucije i ostale nerezidente (pravne i fizičke osobe).

2.8 PRIMIJENJENA SEKTORIZACIJA U KONTNOM PLANU

Sukladno kriterijima sektorskog grupiranja klijenata banke, koji su navedeni u točkama 2.2 do 2.7 ove Upute, raspored računa u kontnom planu (za određene pozicije bilance, kao i računa dobiti i gubitka) izvršen je prema sektorskoj strukturi kako slijedi:

Naziv sektora/podsektora	Oznake sektora (sastavni dio računa u KPB)	Oznake podsektora (sastavni dio računa u KPB)
REZIDENTI		
Trgovačka društva	0	
Državna trgovačka društva		00
Ostala trgovačka društva		01
Financijske institucije	1	
Hrvatska narodna banka		10
Banke		11
Ostale bankovne institucije		12
Hrvatska banka za obnovu i razvitak (HBOR)		13
Nebankovne financijske institucije		14
Banke u stečaju		15
Državne jedinice	2	
Republika Hrvatska (središnja država)		20
Republički fondovi		21
Lokalna država		22
Neprofitne institucije	3	30
Stanovništvo	4	40
NEREZIDENTI	9	
Strane financijske institucije		92
Strane države (vlade)		94
Strana trgovačka društva		95
Strane fizičke osobe		96
Strane neprofitne institucije (skup. rn. 70 i 71)		97

3. SADRŽAJ RAČUNA U KONTNOM PLANU

3.1 OPĆE NAPOMENE

- (1) Sukladno točki 35. MRS-a 30 dospijeća potraživanja i obveza banke mogu se izraziti kao:
- ◆ preostalo razdoblje do datuma otplate (razdoblje od datuma bilance do datuma dospijeća),
 - ◆ prvobitno razdoblje do datuma otplate (ugovoreni/izvorni rokovi dospijeća),
 - ◆ preostalo razdoblje do idućeg datuma kada se mogu promijeniti kamatne stope.
- (2) Na propisanim računima kontnog plana za banke nedospjela potraživanja i obveze s fiksnim rokovima dospijeća iskazuju se na računima glavne knjige prema ugovorenim (izvornim) rokovima dospijeća, a nakon isteka ugovorenog roka dospijeća nenaplaćena potraživanja prenose se na propisane račune dospjelih potraživanja.
- (3) U analitičkom knjigovodstvu (pomoćnim poslovnim knjigama) banka osigurava podatke o potraživanjima i obvezama klasificiranim prema:
- ◆ preostalim rokovima do dospijeća (računajući od datuma izvješća do datuma dospijeća),
 - ◆ preostalim rokovima u kojima je moguće promijeniti kamatne stope (računajući od datuma izvješća do datuma moguće promjene kamatnih stopa)
 - ◆ proteklim rokovima od dospijeća za potraživanja koja nisu naplaćena u ugovorenom roku (računajući od datuma dospijeća do datuma izvješća).

3.2 RAZRED 0 - MATERIJALNA I NEMATERIJALNA IMOVINA, TRAJNA ULAGANJA I OTKUPLJENE VLASTITE DIONICE

3.2.1 OPĆENITO O SADRŽAJU RAČUNA RAZREDA 0

Na pojedinim skupinama računa ovog razreda iskazuje se dugotrajna materijalna i nematerijalna imovina u upotrebi i pripremi (investicije u tijeku), predujmovi za materijalnu i nematerijalnu imovinu u pripremi, te ulaganja u zajedničke pothvate, ovisna društva/pridružene kompanije i povezana društva tj. podružnice. Osim toga u ovom razredu se iskazuje kratkotrajna materijalna imovina, materijalna imovina preuzeta u zamjenu za nenaplaćena potraživanja i otkupljene vlastite (trezorske) dionice.

3.2.2 SKUPINA 00 – DUGOTRAJNA MATERIJALNA IMOVINA

- (1) Na računima skupine 00 iskazuje se dugotrajna materijalna imovina u skladu s MRS-om 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema i MRS-om 36 – Umanjenje imovine.
- (2) Na računima 000 do 005 iskazuje se trošak ulaganja u materijalnu imovinu, akumulirana amortizacija, te ispravak vrijednosti odnosno vrijednosno usklađivanje (u slučaju odstupanja fer vrijednosti od knjigovodstvene), tako da stanje osnovnog računa predstavlja fer vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme na dan bilance. Pod troškom ulaganja podrazumijevaju se troškovi pribavljanja dugotrajne materijalne imovine u smislu MRS-a 16. Iznos akumulirane amortizacije i vrijednosnog usklađivanja dugotrajne imovine banka utvrđuje svojim računovodstvenim politikama sukladno MRS-u 16 i MRS-u 36.
- (3) Na odgovarajućim računima skupine 00 također se iskazuje oprema i nekretnine pribavljene putem financijskog najma (lizinga) sukladno MRS-u 17 – Najmovi. Dugotrajna materijalna imovina pribavljena putem financijskog najma iskazuje se na odgovarajućim računima skupine 00 ovisno o vrsti iznajmljene imovine, uz istovremeno iskazivanje dugoročne obveze u okviru računa skupine 88 – obveze s osnove financijskog najma.
- (4) U okviru računa 002 – postrojenja i oprema iskazuje se pored ostalog vrijednost računala i ostale opreme za obradu podataka, uključujući i pripadajući računarski softver, koji nadzire strojni alat i bez kojeg isti ne može djelovati, zbog čega se takav softver smatra sastavnim dijelom hardvera (točka 3. MRS-a 38).

3.2.3 SKUPINA 01 – NEMATERIJALNA IMOVINA

- (1) Na računima u okviru računa 010 iskazuju se troškovi ulaganja - osnivački izdaci, akumulirana amortizacija, te ispravak vrijednosti odnosno vrijednosno usklađivanje osnivačkih ulaganja. Pod osnivačkim izdacima podrazumijevaju se izdaci za pokretanje i proširivanje poslovnih aktivnosti i drugi slični izdaci, ako sukladno MRS-u 38 imaju obilježja dugotrajne nematerijalne imovine, odnosno izdaci koji ne moraju nužno u trenutku nastajanja teretiti rashode banke, već se kao dugotrajna nematerijalna imovina mogu amortizirati tijekom određenog razdoblja na način utvrđen računovodstvenim politikama banke.
- (2) Na računu 011 iskazuje se vrijednost goodwill-a stečenog u poslovnim spajanjima sukladno MSFI-u 3 (Međunarodni standard financijskog izvještavanja).
- (3) Na računima u okviru računa 012 iskazuju se troškovi ulaganja, akumulirana amortizacija, te ispravak vrijednosti, koji se odnose na aplikativni softver koji nije dio hardvera, zbog čega se takav softver smatra nematerijalnom imovinom (točka 3. MRS-a 38).
- (4) Na računima u okviru računa 013 iskazuju se troškovi ulaganja, akumulirana amortizacija, te ispravak vrijednosti, koji se odnose na višegodišnji poslovni najam nekretnina i opreme. Ova ulaganja obuhvaćaju troškove unaprijed plaćene najamnine za nekretnine i opremu koju banka koristi za obavljanje svoje djelatnosti. Pod unaprijed plaćenom najamninom koja se knjiži na ovom računu podrazumijeva se najamnina koja je plaćena za razdoblje koje je duže od godine dana (dugotrajna nematerijalna imovina). Ako je najamnina plaćena unaprijed za razdoblje kraće od godine dana, a odnosi se na razdoblje nakon datuma bilance, tada se takav izdatak knjiži preko računa 190 (unaprijed plaćena najamnina za razdoblje do 12 mjeseci).
- (5) Na računima u okviru računa 014 vode se troškovi ulaganja, akumulirana amortizacija, te ispravak vrijednosti, koji se odnose na ulaganja banke u iznajmljene nekretnine i opremu radi poboljšanja njihovog kapaciteta i/ili funkcionalnosti (investicijsko održavanje), a koje nekretnine i opremu banka koristi za obavljanje svoje djelatnosti.
- (6) Na računima u okviru računa 015 vode se troškovi ulaganja, akumulirana amortizacije, te ispravak vrijednosti, koji se odnose na izdatke koji se sukladno MRS-u 38 mogu smatrati dugotrajnom nematerijalnom imovinom, a koja nije obuhvaćena drugim računima skupine 01.

3.2.4 SKUPINA 02 – PREDUJMOVI ZA DUGOTRAJNU IMOVINU I DUGOTRAJNA IMOVINA U PRIPREMI

Na računima skupine 02 iskazuju se isplaćeni predujmovi za dugotrajnu materijalnu i nematerijalnu imovinu i ulaganja tijekom pripreme te imovine (isplaćeni predujmovi i ulaganja koja se vrše prije početka korištenja pribavljene imovine za obavljanje djelatnosti banke). Nakon završene pripreme iznos troškova ulaganja iskazan na ovim računima, prenosi se na odgovarajuće račune skupine 00 odnosno 01.

3.2.5 SKUPINA 03 – ULAGANJA U ZAJEDNIČKE POTHVATE

Na računima skupine 03 iskazuju se troškovi ulaganja i ispravak vrijednosti u zajedničke pothvate prema nazivima računa i sektorskoj pripadnosti ulaganja. Ova ulaganja banka vrednuje i prikazuje u svojim financijskim izvješćima sukladno MRS-u 31 – Financijsko izvješćivanje o udjelima u zajedničkim pothvatima.

3.2.6 SKUPINA 04 – ULAGANJA U PRIDRUŽENE KOMPANIJE

Na računima skupine 04 iskazuju se ulaganja u dionice s pravom glasa i poslovne udjele trgovačkih društava, kojima se općenito stječe 20 do 50% vlasništva, te se time ostvaruje značajan utjecaj na poslovanje i poslovnu politiku društva čije su dionice odnosno poslovni udjeli stečeni. Ova ulaganja banka vrednuje i prikazuje u svojim financijskim izvješćima sukladno MRS-u 28.

3.2.7 SKUPINA 05 – ULAGANJA U POVEZANA DRUŠTVA (PODRUŽNICE)

Na računima skupine 05 iskazuju se ulaganja u dionice s pravom glasa i poslovne udjele trgovačkih društava, kojima se općenito stječe preko 50% vlasništva, odnosno upravljačkih prava, te se time ostvaruje kontrola nad društvom - podružnicom čije su dionice odnosno poslovni udjeli stečeni. Ova ulaganja banka vrednuje i prikazuje u svojim financijskim izvješćima sukladno MRS-u 27.

3.2.8 SKUPINA 06 – OSTALA MATERIJALNA IMOVINA

- (1) Na računima skupine 06 iskazuju se zalihe ostale materijalne imovine, prema nazivima pojedinih računa.
- (2) Na računu 062 vodi se materijalna imovina (sitan inventar) koja se, u skladu s računovodstvenim politikama banke, pri stavljanju u uporabu otpisuje u cijelosti (jednokratno) ili postupno tijekom razdoblja uporabe.
- (3) Na računu 068 iskazuje se amortizacija sitnog inventara u uporabi, a na računu 069 ispravak vrijednosti sitnog inventara i ostale materijalne imovine u skladu s

računovodstvenim politikama banke terećenjem računa 629 (vrijednosno usklađivanje imovine).

3.2.9 SKUPINA 07 – MATERIJALNA IMOVINA PREUZETA U ZAMJENU ZA NENAPLAĆENA POTRAŽIVANJA KOJOJ JE OD PREUZIMANJA PROTEKLO VIŠE OD DVIJE GODINE

- (1) Na računima skupine 07 iskazuje se preuzeta materijalna imovina u zamjenu za nenaplaćena potraživanja banke, po vrstama imovine prema nazivima računa, ukoliko je od datuma preuzimanja imovine proteklo više od dvije godine.
- (2) Vrijednost preuzete imovine u zamjenu za nenaplaćena potraživanja banke iskazuje se u visini njezine tržišne odnosno fer vrijednosti.
- (3) Materijalna imovina preuzeta u zamjenu za nenaplaćena potraživanja iskazuje se na propisanim računima ove skupine, na analogan način kao imovina na računima skupine 00. Stanje na računima ove skupine uključuje se u izračun omjera ulaganja banke u nekretnine i opremu i jamstvenog kapitala banke, sukladno članku 82. Zakona o bankama.

3.2.10 SKUPINA 08 – MATERIJALNA IMOVINA PREUZETA U ZAMJENU ZA NENAPLAĆENA POTRAŽIVANJA KOJOJ JE OD PREUZIMANJA PROTEKO MANJE OD DVIJE GODINE

- (1) Na računima skupine 08 iskazuje se preuzeta materijalna imovina u zamjenu za nenaplaćena potraživanja banke, po vrstama imovine prema nazivima računa, ukoliko je od datuma preuzimanja imovine proteklo dvije ili manje godina.
- (2) Sve ostalo što je navedeno u vezi funkcije i sadržaja računa skupine 07 analogno se odnosi i na račune ove skupine, s tom razlikom da se stanje na računima skupine 08 ne uključuje u izračun omjera ulaganja banke u nekretnine i opremu i jamstvenog kapitala banke sukladno članku 82. Zakona o bankama.

3.2.11 SKUPINA 09 – OTKUPLJENE VLASTITE DIONICE

- (1) Na računima skupine 090 iskazuje se isplaćeni iznos odnosno trošak ulaganja u svrhu otkupa vlastitih dionica prema nazivima računa.
- (2) Kod prodaje vlastitih dionica razlika između postignute prodajne cijene i troška stjecanja vlastitih dionica predstavlja kapitalni dobitak odnosno gubitak, koji se knjiži u korist odnosno na teret računa 9011.

3.3 RAZRED 1 – NOVČANA SREDSTVA, PLEMENITI METALI, TEKUĆA POTRAŽIVANJA I INTERNI OBRAČUNI

3.3.1 OPĆENITO O SADRŽAJU RAZREDA 1

Na pojedinim skupinama računa ovog razreda iskazuju se novčana sredstva (na računima platnog prometa i gotovina u blagajni) i čekovi, plemeniti i slični metali, potraživanja na osnovi kamata i provizija/naknada, ostala potraživanja, sredstva u obračunu, potraživanja iz internih odnosa organizacijskih dijelova banke i plaćeni troškovi budućeg razdoblja.

3.3.2 SKUPINA 10 – NOVČANA SREDSTVA, ČEKOVI, PLEMENITI I SLIČNI METALI

- (1) Na računima skupine 10 vodi se žiralni novac i gotovina, čekovi, zlato, predmeti od zlata i lomljeno zlato, te ostali plemeniti i slični metali.
- (2) Na računu 1000 iskazuju se novčana sredstva na žiro računu banke (računu za namirenje) koji se vodi kod HNB. Na istom računu i stambene štedionice iskazuju novčana sredstva na svome žiro računu (računu za namirenje). Kako stambene štedionice trebaju u određenom roku prenijeti svoje žiro račune iz HNB-a u poslovne banke, one će sukladno tome u financijskim izvješćima iskazivati stanje na svome žiro računu kao depozit kod HNB-a (dok se njihov žiro račun vodi kod HNB), odnosno kao depozit kod banke (nakon prenošenja žiro računa iz HNB-a u poslovnu banku).
- (3) Na računu 1001 iskazuje se podignuta gotovina sa žiro računa, odnosno položena gotovina na žiro račun (služi samo kao prolazna protustavka računu blagajne). Na temelju primljenog izvještaja u izvratku žiro računa o terećenju, odnosno odobrenju žiro računa, prolazni račun gotovine se zatvara, odnosno njegovo se stanje svodi na nulu.
- (4) Na računu 1004 vode se plaćanja/naplate u korist ili na teret računa poslovnih subjekata, kada se žiro računi platitelja i primatelja vode kod različitih banaka, a plaćanje se obavlja preko NKS-a. Odljevne platne transakcije (plaćanja) knjiže se na teret odgovarajućeg računa skupine 80 (ovisno o sektorskoj pripadnosti vlasnika žiro računa) i u korist računa 1004, a priljevne transakcije (naplate) na teret računa 1004 i u korist odgovarajućeg računa skupine 80. Na kraju radnog dana saldo računa 1004 prenosi se na račun za namirenje kod HNB-a, tako da stanje računa 1004 krajem radnog dana mora biti nula.
- (5) Na računu 1005 vode se sredstva koja banka dnevno izdvaja sa svoga žiro računa/računa za namirenje u svrhu pokrića negativnog salda na obračunskom računu banke u NKS-u (izdvajanje sredstava 1005/1000, a vraćanje na žiro račun 1000/1005).

- (6) Na računu 101 iskazuje se stanje gotovog novca (domaća valuta) u blagajni (trezoru i operativnim blagajnama) banke i njezinih poslovnih jedinica – filijala.
- (7) Na računu 102 iskazuju se isplaćeni čekovi po tekućim računima građana što se vode kod drugih banaka (trasata) i ostali čekovi koje banka otkupi odnosno primi radi naplate nekog potraživanja.
- (8) Na računu 103 – iskazuju se ostala za određene namjene izdvojena novčana sredstva sa žiro računa, kao što su npr.: sredstva za izdane bankovne uputnice, otvorene pokrivenne akreditive i slično.
- (9) Na računu 104 iskazuje se vrijednost zlatnih poluga i svih vrsta zlatnika.
- (10) Na računu 105 iskazuje se vrijednost predmeta od zlata i lomljeno zlato
- (11) Na računu 106 iskazuje se vrijednost metala, kao što su platina, srebro, nikl i slično.

3.3.3 SKUPINA 11, 12, 13 – POTRAŽIVANJA NA OSNOVI KAMATNIH I NEKAMATNIH PRIHODA

- (1) Na računima skupine 11 odnosno 12 odnosno 13 vode se potraživanja banke na osnovi kamatnih i nekamatnih prihoda, i to:
 - ◆ skupina 11 - potraživanja na osnovi kamatnih i nekamatnih prihoda uz valutnu klauzulu (dvosmjerna i jednosmjerna valutna klauzula),
 - ◆ skupina 12 - potraživanja na osnovi kamatnih i nekamatnih prihoda u domaćoj valuti,
 - ◆ skupina 13 - potraživanja na osnovi kamatnih i nekamatnih prihoda u devizama.
- (2) Pod kamatnim prihodima podrazumijeva se aktivna kamata na plasmane, kao i provizije ili naknade, kojima osnovicu za obračun čine plasmani koji su iskazani u aktivi bilance, bez obzira da li se obračun ovih provizija ili naknada obavlja jednokratno ili na vremenskoj osnovi. Iznimno od navedenog, prihod koji se obračunava na nedospjele akceptne kredite, koji se iskazuju na računima skupine 55 ne smatra se kamatnim prihodom, nego nekamatnim, te sukladno tome knjiži se na odgovarajući račun u okviru računa 125 kao potraživanje na osnovi nekamatnih prihoda. Ovo se odnosi na cijelo razdoblje dok je kao protustavka akceptnom kreditu iskazana obveza u pasivi na osnovi akceptirane mjenice (račun 823). Tek, ako trasant po akceptiranoj mjenici ne vrati akceptni kredit na dan dospijeća akceptirane mjenice, akceptni kredit se prenosi na račun 55xx7 - Dospjeli akceptni krediti i od toga dana počinje obračun zatezne kamate (kamate po dospijeću), koja se smatra kamatnim prihodom, te knjiži na odgovarajući račun potraživanja na osnovi kamatnih prihoda. Pod kamatnim prihodima podrazumijevaju se i prihodi koje banka ostvari u skladu s ugovorima o kamatnom SWAP-u, kojima osnovicu za obračun čini ugovorena

vrijednost kamatnog SWAP-a, koja se iskazuje u izvanbilančnoj evidenciji na odgovarajućem računu u okviru skupine 94.

- (3) Računi u okviru skupine 11, 12 i 13 raspoređeni su tako da se potraživanja na osnovi kamatnih prihoda prate po sektorima, te unutar svakog sektora po instrumentima od kojih prihod potječe, a unutar pojedinog instrumenta računi se dalje raščlanjuju za nedospjela i dospjela potraživanja, te račune ispravaka vrijednosti potraživanja. Iznimno od navedenog u ovom stavku, računi potraživanja s osnove kamatnih prihoda po ugovorima o kamatnom SWAP-u nisu raspoređeni po sektorima, nego su u tu svrhu predviđeni računi 127 odnosno 137 na kojima se iskazuju potraživanja s osnove navedenih prihoda u kunama odnosno devizama, bez obzira na sektorsku pripadnost dužnika za tu vrstu kamate.
- (4) Za praćenje potraživanja na osnovi nekamatnih prihoda (naknade i/ili provizije za bankovne usluge) računi nisu raščlanjeni po sektorima, a niti po vrstama naknada/provizija, nego samo na račune za nedospjela i dospjela potraživanja i račune ispravaka vrijednosti potraživanja.
- (5) Na odgovarajućim računima u okviru skupine 11/12/13 iskazuju se potraživanja na osnovi obračunatih kamatnih prihoda, koji se odnose na plasmane rizične skupine A, uz priznavanje u računu dobiti i gubitka u razdoblju kada su kamatni prihodi obračunati (članak 10. Odluke o klasifikaciji plasmana i potencijalnih obveza banaka).
- (6) Ukoliko se naknadno (nakon što je kamatni prihod priznat i knjižen prema odredbi iz prethodnog stavka) pojavi nemogućnost naplate priznatog kamatnog prihoda u računu dobiti i gubitka, odnosno ako nastupe okolnosti koje zahtijevaju da se plasman po kome je ostala nenaplaćena kamata iz ranijeg razdoblja rasporedi u rizičnu skupinu "B", provodi se ispravak vrijednosti potraživanja na osnovi kamatnih prihoda terećenjem računa 6471 i priznavanjem odgovarajućih računa ispravaka vrijednosti u okviru skupine 11/12/13 (100-postotni ispravak vrijednosti sukladno članku 10. Odluke o klasifikaciji plasmana i potencijalnih obveza banaka). Ovo potraživanje čija je vrijednost ispravljena može ostati na računima skupine 11/12/13 do eventualne naplate ili do donošenja odluke o definitivnom otpisu, a može se u momentu provođenja ispravka vrijednosti (ovisno o računovodstvenim politikama banke) prenijeti u izvanbilančnu evidenciju na račune neizravno isključenih kamatnih prihoda (računi skupine 96). Ako se ovo potraživanje naplati (bez obzira da li je bilo iskazano na računima 11/12/13 ili na računima izvanbilančne evidencije), u RDG-u se knjiži kao prihod od ukinutog rezerviranja u korist računa 6471.
- (7) Ako na plasmane rizične skupine B i C banka nastavi obračunavati kamatu prema uvjetima iz ugovora, potraživanje s osnove tih obračunatih kamatnih prihoda ne knjiži

se u momentu obračuna na račune skupine 11/12/13, niti se tada priznaje prihod u računu dobiti i gubitka (članak 13. Odluke o klasifikaciji plasmana i potencijalnih obveza banaka). Ova se kamatna potraživanja knjiže u izvanbilančnoj evidenciji na račune izravno isključenih kamatnih prihoda (skupina računa 96). Ako se ovi prihodi naplate isti se priznaju u računu dobiti i gubitka kao naplaćeni kamatni prihodi, ali se ne knjiže na iste račune na koje se knjiže kamatni prihodi na plasmane rizične skupine A, nego na posebne račune u okviru računa 666 – Kamatni prihodi na djelomično nadoknadive plasmane. Naplaćeni kamatni prihodi na plasmane rizične skupine B i C mogu se knjižiti na računima aktive izravno zaduženjem žiro računa ili posredno preko računa skupine 11/12/13.

- (8) Na računima 115 odnosno 125 odnosno 135 vode se potraživanja banke na osnovi nekamatnih prihoda (naknada/provizija za bankovne usluge). Ovi su računi raščlanjeni na račune nedospjelih i dospjelih potraživanja, te račune ispravaka vrijednosti. Navedeni računi koriste se za knjiženje potraživanja, kao i ispravaka vrijednosti tih potraživanja sukladno odredbi članka 9. stavka 6. Odluke o klasifikaciji plasmana i potencijalnih obveza banaka.

3.3.4 SKUPINA 14 – OSTALA POTRAŽIVANJA

- (1) Na računima skupine 14 iskazuju se ostala tekuća potraživanja od domaćih i stranih osoba u domaćoj valuti.
- (2) Na računu 140 iskazuju se potraživanja na osnovi plaćenih predujmova poreza i doprinosa tijekom obračunskog razdoblja i s temelja više plaćenih poreza i doprinosa i drugih pristojbi u odnosu na utvrđene obveze za obračunsko razdoblje.
- (3) Na računu 141 iskazuju se potraživanja klijenata banke u slučaju da se pojavi negativna razlika između iznosa koji je klijent uplatio za kupnju deviza (koji je odobren računu 264) i kunske protuvrijednosti prodanih deviza. Ovo se odnosi na neznčajne iznose razlika, ako banka svojim poslovnim politikama predvidi takvu mogućnost da manje uplaćeni iznos klijent naknadno doznači banci.
- (4) Na računu 142 iskazuju se potraživanja od komitenata na osnovi sudskih i drugih troškova u svezi postupaka što se vode kod suda radi naplate potraživanja.
- (5) Na računu 1430 iskazuju se dani predujmovi mjenjačima s kojima je banka zaključila odgovarajući ugovor o mjenjačkim poslovima, a na računu 1431 ostali predujmovi, uključujući i dane predujmove u svrhu kupnje vrijednosnih papira koje banka daje na upravljanje ovlaštenoj instituciji za poslove s vrijednosnim papirima. Dani predujmovi u svezi nabave dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine iskazuju se u skupini računa 02.

- (6) Na računu 144 iskazuju se potraživanja od kupaca materijalne i nematerijalne imovine, kao i od korisnika usluga koje se ne mogu smatrati bankovnim uslugama (npr. usluge elektroničke obrade podataka i druge slične usluge).
- (7) Na računu 145 iskazuju se potraživanja za isplaćena primanja zaposlenicima banke koja padaju na teret drugih, kao što su isplate za vrijeme vojne vježbe, bolovanja, i druge slične isplate.
- (8) Na računu 146 iskazuju se potraživanja od drugih banaka za isplate temeljem štednih knjižica i tekućih računa koji se vode kod tih banaka (u skladu s ugovorom između banaka).
- (9) Na računu 147 iskazuju se potraživanja banke s osnove kartičnog poslovanja.
- (10) Na računu 1480 iskazuju se potraživanja od zaposlenika banke po raznim osnovama, kao što su predujmovi za službena putovanja, utvrđeni manjkovi gotovine i materijalne imovine i slična potraživanja.
- (11) Na računu 1481 iskazuju se ostala drugdje nespomenuta potraživanja
- (12) Na računu 149 (koji banka može dalje raščlaniti analogno rasporedu računa ove skupine) iskazuje se ispravak vrijednosti potraživanja koja se vode na računima skupine 14 (protustavka na računu 6479).

3.3.5 SKUPINA 15 – OSTALA POTRAŽIVANJA U DEVIZAMA

- (1) Na računima skupine 15 iskazuju se ostala tekuća potraživanja od domaćih i stranih osoba u devizama.
- (2) Na računu 150 iskazuju se potraživanja za iznos otpremljene strane gotovine banci koja ima sabirni centar za strana sredstva plaćanja.
- (3) Na računu 152 iskazuju se potraživanja od domaćih osoba za iznose plaćenih kamata, provizija i drugih troškova u svezi korištenih inozemnih kredita i drugih poslova za njihov račun, ako o dospijeću tih obveza nije osigurano pokriće u domaćoj valuti ili u devizi.
- (4) Na računu 153 iskazuju se potraživanja od stranih banaka i drugih financijskih institucija s kojima banka ovlaštena za obavljanje poslova s inozemstvom ima trajne ili povremene poslovne odnose, a ne čine potraživanja na osnovi kamata i provizija što se iskazuju u okviru računa skupine 13.
- (5) Na računu 154 iskazuju se potraživanja u devizama od kupaca materijalne i nematerijalne imovine, kao i od korisnika usluga koje se ne mogu smatrati bankovnim uslugama (npr. usluge elektroničke obrade podataka i druge slične usluge).

- (6) Na računu 155 iskazuju se dani predujmovi u devizama po tekućem deviznom poslovanju, uključujući i dane predujmove u svrhu kupnje vrijednosnih papira koje banka daje na upravljanje ovlaštenoj instituciji za poslove s vrijednosnim papirima.
- (7) Na računu 156 iskazuju se drugdje nespomenuta potraživanja po drugim osnovama u devizama.
- (8) Na računu 157 iskazuju se potraživanja banke nominirana u devizama s osnove kartičnog poslovanja.
- (9) Na računu 159 (koji banka može dalje raščlaniti analogno rasporedu računa ove skupine) iskazuje se ispravak vrijednosti potraživanja iskazanih na računima skupine 15 (protustavka na računu 6479).

3.3.6 SKUPINA 16 – SREDSTVA U OBRAČUNU

Na računima skupine 16 iskazuju se tekući obračuni poslovnih događaja čija je priroda takva da se u momentu nastanka ne mogu izravno knjižiti na odgovarajuće račune bilance na koje se dotične promjene odnose. Računi ove skupine koriste se sukladno njihovim nazivima, i to:

- (1) Na računu 160 odnosno 161 iskazuju se sredstva u obračunu u domaćoj odnosno stranoj valuti po poslovima s pravnim osobama.
- (2) Na računu 162 odnosno 163 iskazuju se sredstva u obračunu u domaćoj odnosno stranoj valuti po poslovima s fizičkim osobama.
- (3) Na računu 164 odnosno 165 iskazuju se isplaćeni iznosi u svrhu kupnje deviza odnosno efektivnog stranog novca između banaka. Iznos kupljene devize, odnosno efektivnog stranog novca, na temelju izvještaja o odobrenju deviznom tekućem računu kod inozemne ili domaće ovlaštene banke, odnosno nakon primitka kupljenog efektivnog stranog novca, odobrava se na računu 164 odnosno 165 uz zaduženje računa 310 odnosno 311 i knjiženje tečajne razlike.
- (4) Na računu 166 iskazuje se sredstva u obračunu kod banke trasata s osnove čekova po tekućim računima građana koji su iskorišteni za bezgotovinska plaćanja roba i usluga. Po završenoj obradi čekova ovaj se račun zatvara terećenjem tekućih računa građana za iznose iskorištenih čekova za plaćanje roba i usluga.
- (5) Na računu 167 iskazuju se iznosi isplaćenih čekova po tekućim računima građana i isplata po štednim ulozima kod pošta, FINA-e i drugih banaka. Po završenoj obradi čekova ovaj se račun zatvara terećenjem tekućih računa građana za iznose unovčenih čekova.

- (6) Na računu 169 (koji banka može dalje raščlaniti analogno rasporedu računa ove skupine) iskazuje se ispravak vrijednosti potraživanja iskazanih na računima skupine 16 (protustavka na računu 6479).

3.3.7 SKUPINA 17 – POTRAŽIVANJA IZ INTERNIH ODNOSA ORGANIZACIJSKIH DIJELOVA BANKE

- (1) Na računima skupine 17 iskazuju se unutarnji odnosi i obračuni potraživanja između organizacijskih dijelova banke, ako postoji vremenska razlika prilikom knjiženja određenih poslovnih događaja u kojima sudjeluju različiti dijelovi banke, te ako banka ima takvu unutarnju organizaciju knjigovodstva u kojoj se na razini dijelova banke uspostavlja bilančna ravnoteža (aktiva = pasiva). Raspored računa ove skupine, te skupine 27 kao analogne skupine za obveze proizašle iz internih odnosa dijelova banke, obavlja sama banka prema svojim potrebama.
- (2) Stanja računa skupina 17 i 27, u računovodstvu banke kao cjeline, moraju biti uravnotežena i u bilanci banke konsolidirana. Banka može, ako to ocijeni svrsishodnim, potraživanja i obveze iz internih odnosa organizacijskih dijelova banke pratiti samo preko jedne skupine računa (skupine 17 ili 27), te tako izravnim putem konsolidirati bilancu u dijelu internih odnosa.

3.3.8 SKUPINA 19 – PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA

- (1) Na računu 190 iskazuje se unaprijed plaćena najamnina za poslovni najam nekretnina i opreme, i to ako je najamnina plaćena unaprijed najduže za razdoblje do 12 mjeseci. Ukoliko je ova najamnina plaćena za razdoblje dulje od 12 mjeseci (računajući od dana plaćanja do posljednjeg dana razdoblja na koje se plaćena najamnina odnosi), tada se plaćena najamnina knjiži kao dugotrajna nematerijalna imovina na računu 027 (ako još nije počelo korištenje iznajmljenih nekretnina i opreme za obavljanje djelatnosti banke) ili na računu 013 (ako se iznajmljene nekretnine i oprema koriste za obavljanje djelatnosti banke).
- (2) Na računu 191 iskazuje se odgođena porezna imovina koja se priznaje u skladu s MRS-om 12 – porez na dobit. Prilikom priznavanja odgođene porezne imovine provodi se knjiženje na teret računa 191 (odgođena porezna imovina) uz odobrenje računa 691 (dobit ili gubitak prije oporezivanja). Izuzetak je od navedenog porezna imovina koja nastaje iz transakcije ili poslovnog događaja koji je priznat izravno u glavnici, kao i poslovnog spajanja koje predstavlja stjecanje (točka 58., a u vezi s točkama 61. do 68. MRS-a 12). U tome slučaju (umjesto računa 691) knjiženje se provodi preko računa skupine 90 (račun 908 ili 909).

- (3) Raspored ostalih računa ove skupine na kojima se iskazuju drugi unaprijed plaćeni troškovi (računajući u odnosu na razdoblje na koje se troškovi odnose), provodi sama banka prema svojim potrebama.

3.4 RAZRED 2 – TEKUĆE OBVEZE I INTERNI OBRAČUNI

3.4.1 OPĆENITO O SADRŽAJU RAČUNA RAZREDA 2

Na pojedinim skupinama računa ovog razreda iskazuju se obveze za plaće i druge troškove zaposlenika, za poreze, obveze na osnovi kamatnih i nekamatnih troškova, ostale obveze iz poslovanja, obveze u obračunu, obveze iz unutarnjih odnosa organizacijskih dijelova banke, te odgođeno plaćanje troškova i prihodi budućeg razdoblja.

3.4.2 SKUPINA 20 – OBVEZE PREMA ZAPOSLENICIMA, DRUGE OBVEZE IZ PRIHODA I DOBITI I OBVEZE ZA POREZE

- (1) Na računu 200 iskazuju se obveze za bruto plaće i naknade plaća osoblja obračunate prema općem aktu banke.
- (2) Na računu 201 iskazuju se obveze za doprinose iz plaća i naknada plaća prema propisima.
- (3) Na računu 202 iskazuju se obveze za porez na dohodak iz plaća i naknada plaća i prirez na porez na dohodak od plaća i naknada plaća, prema propisima.
- (4) Na računu 203 iskazuju se obveze za neto plaće i naknade plaća.
- (5) Na računu 204 iskazuju se doprinosi na plaće i naknade plaća, prema propisima.
- (6) Na računu 205 iskazuju se naknade osoblju koje su predmet općeg kolektivnog ugovora, u iznosima što ih utvrdi nadležno tijelo banke.
- (7) Na računu 206 iskazuju se obveze za poreze i doprinose iz prihoda, kao što su: porez na tvrtku odnosno naziv, naknada za šume, porez na imovinu, i druge pristojbe koje se obračunavaju periodično i koje terete troškove banke (račun 634).
- (8) Na računu 207 iskazuje se obveza za utvrđeni porez iz dobiti po obračunu u skladu s odredbama Zakona o porezu na dobit.
- (9) Na računu 208 iskazuje se obveza za dividendu dioničarima banke u skladu sa statutom banke i odlukama glavne skupštine dioničara.
- (10) Na računu 2090 iskazuje se obveza na osnovi poreza na dodanu vrijednost (PDV) koji je banka dužna obračunati na vrijednost usluga što ih strana osoba pruža domaćoj banci (npr. korištenje usluga SWIFT-a, korištenje informacija REUTERS-a, revizorske i konzultantske usluge i slično). Ovaj porez banka obračunava na temelju fakture dobavljača (strane osobe) i taj porez predstavlja trošak banke koji se uračunava u cijenu dotične usluge na koju se PDV odnosi.

- (11) Na računu 2091 iskazuje se obveza na osnovi poreza na promet nekretnina, koja nastaje u slučaju ako banka kupuje određene nekretnine. Ovaj porez ne tereti izravno troškove, nego povećava nabavnu vrijednost nekretnina (trošak ulaganja), te se preko amortizacije (ako se radi o građevinskim objektima) prenosi na troškove poslovanja.

3.4.3 SKUPINA 21, 22, 23 - OBVEZE NA OSNOVI KAMATNIH I NEKAMATNIH TROŠKOVA

- (1) Na računima skupine 21 odnosno 22 odnosno 23 vode se obveze banke na osnovi kamatnih i nekamatnih troškova, i to:
- ◆ skupina 21 – obveze na osnovi kamatnih i nekamatnih troškova uz valutnu klauzulu (dvosmjerna i jednosmjerna valutna klauzula),
 - ◆ skupina 22 – obveze na osnovi kamatnih i nekamatnih troškova u domaćoj valuti,
 - ◆ skupina 23 – obveze na osnovi kamatnih i nekamatnih troškova u devizama.
- (2) Pod kamatnim troškovima podrazumijeva se pasivna kamata na primljene kredite i depozite, te kamata koju banka plaća na hibridne i podređene instrumente kao izvore dopunskog kapitala banke i drugi troškovi koji imaju kamatni karakter (koji povećavaju cijenu prikupljenih sredstava). Osim pasivne kamate na primljene kredite i depozite i izvore dopunskoga kapitala, pod kamatnim troškovima podrazumijevaju se također i kamatni troškovi koje banka duguje u skladu s ugovorima o kamatnom SWAP-u, kojima osnovicu za obračun čini ugovorena vrijednost kamatnog SWAP-a, koja se iskazuje u izvanbilančnoj evidenciji na odgovarajućem računu u okviru skupine 95.
- (3) Računi u okviru skupine 21, 22 i 23 raspoređeni su tako da se obveze na osnovi kamatnih troškova prate po sektorima, te unutar svakog sektora po instrumentima na koje se kamatni troškovi odnose, a unutar pojedinog instrumenta računi se dalje raščlanjuju za nedospjele i dospjele obveze. Iznimno od navedenog u ovom stavku, računi obveza s osnove kamatnih troškova po ugovorima o kamatnom SWAP-u nisu raspoređeni po sektorima, nego su u tu svrhu predviđeni računi 227 odnosno 237 na kojima se iskazuju obveze s osnove navedenih troškova u kunama odnosno devizama, bez obzira na sektorsku pripadnost vjerovnika za tu vrstu kamate.
- (4) Za praćenje obveza na osnovi nekamatnih troškova (naknade i/ili provizije za bankovne usluge) računi nisu raščlanjeni po sektorima, a niti po vrstama naknada/provizija, nego samo na račune za nedospjele i dospjele obveze. Po istom kriteriju raspoređeni su i računi kamatnih troškova koji se odnose na obveze na osnovi izdanih dužničkih vrijednosnih papira koje je izdala banka u svrhu prikupljanja izvora sredstava.

3.4.4 SKUPINA 24 – OBVEZE PO OSTALIM OSNOVAMA

- (1) Na računima skupine 24 iskazuju se obveze iz tekućeg poslovanja.
- (2) Na računu 240 iskazuju se obveze prema dobavljačima za nabavljenu materijalnu i nematerijalnu imovinu te razne usluge koje se ne mogu smatrati bankovnim uslugama.
- (3) Na računima u okviru računa 241 iskazuju se obveze za izdane čekove za razna plaćanja banke, izdane čekove za korištenje kredita odobrenih stanovništvu i dr., te eventualno izdane druge instrumente plaćanja kao što su kreditna pisma i bankovne uputnice, kao i pokrića za izdane elektroničke instrumente plaćanja (elektronički novac).
- (4) Na računu 242 iskazuju se obveze za obustave od plaća osoblja, kao što su otplate kredita korištenih u banci i kod drugih, obustave na temelju sudskih rješenja i sl.
- (5) Na računima u okviru računa 243 iskazuju se primljeni predujmovi za otkup efektivnog stranog novca i drugi predujmovi.
- (6) Na računima u okviru računa 244 iskazuju se obveze prema korisnicima naplata izvezeno robe i usluga u domaćoj valuti (s računa nerezidenata). Obveze iskazane na ovim računima gase se prenošenjem sredstava na odovarajuće račune. Na računu 2440 iskazuju se obveze naplatne ili isplatne banke prema korisnicima naplate izvezeno robe i usluga u domaćoj valuti (s računa nerezidenata). Na računu 2440 iskazuju se i obveze po naplatama u reklamaciji. Na računu 2441 prate se obveze za neizvršene isplate po naplatama iz inozemstva u korist klijenata koji imaju kunski račun za redovno poslovanje kod isplatne banke.
- (7) Na računu 245 iskazuju se obveze temeljem primljenih uplata na blagajni banke u korist pravnih osoba odnosno stanovništva (obrtnici i druge fizičke osobe koje samostalnim radom obavljaju djelatnost) čiji se žiro-računi vode u drugoj banci, kao što su: plaćanje računa za utrošenu električnu energiju, vodu, plin, stanarinu i drugo.
- (8) Na računu 246 iskazuju se obveze za iznose primljenih uplata na štedne odnosno žiro i tekuće račune koji se vode u drugim bankama.
- (9) Na računu 247 iskazuju se obveze banke u domaćoj valuti na osnovi kartičnog poslovanja.
- (10) Na računu 2480 iskazuju se obveze na osnovi uplata u domaćoj valuti u kapital domaćih trgovačkih društava (dokapitalizacija), s tim da se navedene obveze gase nakon ispunjenja uvjeta za prijenos uplaćenih sredstava na račun trgovačkog društva na koje se uplata odnosi.

- (11) Na računu 2481 iskazuje se primljene ostale uvjetne uplate kunskih sredstava, koja se stavljaju na raspolaganje poslovnom subjektu po ispunjenju određenih uvjeta koji su definirani ugovorom s bankom, na temelju kojeg se otvara i vodi uvjetni ("escrow") račun.
- (12) Na računu 2490 iskazuju se obveze banke na osnovi prodanih stanova na kojima je postojalo stanarsko pravo. S obzirom da prema zakonskim propisima od naplaćene prodajne cijene stanova prodavatelju takvih stanova odnosno banci pripada samo dio (35%), a ostatak gradu/općini na području koje se prodani stanovi nalaze i Republici Hrvatskoj, na računu 2490 banka iskazuje obvezu prema gradu/općini odnosno Republici Hrvatskoj, koja dopijeva za podmirenje u skladu s dinamikom ostvarenog priljeva od prodaje stanova uz obročnu otplatu (za prodane stanove uz jednokratnu naplatu ta je obveza trebala biti podmirena prilikom naplate prodajne cijene). To znači da na ovaj račun treba prenijeti dio stanja s dosadašnjeg računa 934 koji se odnosi na nedospjelu obvezu po toj osnovi prema gradu/općini odnosno Republici Hrvatskoj, a ostatak koji pripada banci kao prodavatelju može se rasporediti sukladno odluci banke (npr. u ostale rezerve za koje je prema KPB propisan račun 909). Ako banka u svojoj bilanci ima neprodanih bivših stanova na kojima je postojalo stanarsko pravo, rezerve koje se odnose na te stanove mogle bi se također u cijelosti rasporediti sukladno odluci banke (npr. u ostale rezerve). Ovaj pristup se zasniva na pretpostavci da banka nema niti će ubudeće imati obveze zakonskog izdvajanja za one stanove koji nisu prodani, s obzirom na to da je zakonski rok za prodaju ovih stanova istekao. (Ova pretpostavka bi se izmijenila samo u slučaju da se prodavatelji stanova nekim novim propisom obvežu na zakonska izdvajanja i za stanove koji nisu do određenog roka prodani).
- (13) Na računu 2495 iskazuju se obveze prema ovlaštenim mjenjačima po osnovi otkupa strane gotovine i čekova.
- (14) Na računu 2496 iskazuju se ostale drugdje nespomenute obveze u okviru skupine računa 24.

3.4.5 SKUPINA 25 – OBVEZE PO OSTALIM OSNOVAMA U DEVIZAMA

- (1) Na računima skupine 25 iskazuju se neraspoređene odnosno neisplaćene obveze u devizama po naplatama iz inozemstva, po naplatama u efektivnom stranom novcu i stranim čekovima u zemlji te obveze za izdane bankovne čekove i kreditna pisma koji glase na stranu valutu.

- (2) Na računima u okviru računa 250 iskazuju se obveze prema korisnicima naplata iz inozemstva, odnosno u tuzemstvu s deviznih računa nerezidenata kod domaćih banaka. Obveze iskazane na ovim računima gase se prenošenjem sredstava na odgovarajuće račune. Na računu 2500 iskazuju se obveze naplatne ili isplatne banke za neizvršene isplate po naplatama iz inozemstva u korist klijenata, odnosno u tuzemstvu s deviznih računa nerezidenata kod domaćih banaka. Na računima u okviru računa 2500 iskazuju se i obveze po naplatama u reklamaciji. Na računu 2501 prate se obveze po neizvršenim isplatama po naplatama iz inozemstva u korist klijenata koji imaju kunski račun za redovno poslovanje kod isplatne banke.
- (3) Na računima u okviru računa 251 iskazuju se odvojeno obveze za položenu stranu gotovinu, čekove i ostale novčane instrumente, koje su kod banke položili poslovni subjekti i javnobilježnički uredi. Na računu 2510 iskazuje se obveza za strana sredstva plaćanja koja su položili poslovni subjekti, a koja ovi prime u svrhu naplate svojih potraživanja od nerezidenata, te ta sredstva plaćanja polažu na ovaj račun do ishoda odobrenja HNB-a da se položeni iznos odobri njihovom deviznom računu. Slično tome na računu 2511 iskazuje se obveza za primljena strana sredstva plaćanja, koje u ime svojih klijenata polažu u banku javnobilježnički uredi, do isplate odnosno završetka javnobilježničkog postupka.
- (4) Na računima u okviru računa 252 iskazuju se obveze prema građanima za neizvršene isplate po naplatama iz inozemstva, odnosno naplate u tuzemstvu s deviznih računa nerezidenata. Obveze iskazane na ovim računima gase se prenošenjem sredstava na odgovarajuće račune. Na računu 2520 iskazuju se obveze naplatne ili isplatne banke prema građanima za neizvršene isplate po naplatama iz inozemstva odnosno naplate u tuzemstvu s deviznih računa nerezidenata kod domaćih banaka. Na računu 2520 iskazuju se i obveze po naplatama koje su u reklamaciji, te obveze za neizvršene isplate po naplatama koje će biti zatvorene isplatom gotovine korisniku naplate, ukoliko isti nije dužan sukladno deviznim propisima otvoriti račun kod banke. Na računu 2521 iskazuju se obveze prema građanima koji imaju račun kod isplatne banke.
- (5) Na računu 253 iskazuju se obveze u devizama prema domaćim i stranim fizičkim osobama, što su doznačene u svrhu kupnje vrijednosnih papira domaćih trgovačkih društava.
- (6) Na računu 254 iskazuju se obveze na osnovi izdanih bankovnih čekova i kreditnih pisama u devizama. Na ovaj račun, na zahtjev nalogodavca, prenose se devize s deviznog računa što se vodi u istoj ili drugoj banci, odnosno kupljene devize za domaću valutu.

- (7) Na računu 2550 iskazuju se obveze u devizama (dok se ne izvrši raspored) s osnove primljenih uplata od stranih osoba na ime izravnih ulaganja u dionice i poslovne udjele domaćih trgovačkih društava (osnivački ulozi i dokapitalizacija), a na računu 2551 ostale uvjetne uplate ("escrow" računi). Na računu 2552 knjiže se uplate u devizama za kapitalne poslove koji se trebaju izvršiti u kunama, npr. kupoprodaja nekretnina i zemljišta u Republici Hrvatskoj, kupoprodaja udjela u trgovačkim društvima sa sjedištem u zemlji, kupoprodaja udjela u investicijskim fondovima u zemlji, kupoprodaja vrijednosnih papira izdanih u Republici Hrvatskoj te kupoprodaja dionica ili depozitarnih zapisa rezidentnih trgovačkih društava (trgovanje vlasničkim i dužničkim vrijednosnim papirima). Ovdje se podrazumijeva konverzija deviza u kune i isplata kuna korisniku naplate.
- (8) Na računu 256 iskazuju se ostale drugdje nespomenute obveze u devizama u okviru računa ove skupine.
- (9) Na računu 257 iskazuju se obveze banke u devizama s osnove kartičnog poslovanja.
- (10) Na računu 258 iskazuju se obveze prema dobavljačima u devizama za nabavljenu materijalnu i nematerijalnu imovinu te razne usluge koje se ne mogu smatrati bankovnim uslugama.

3.4.6 SKUPINA 26 – OBVEZE U OBRAČUNU

Na računima skupine 26 iskazuju se tekući obračuni poslovnih događaja čija je priroda takva da se u momentu nastanka ne mogu izravno knjižiti na odgovarajuće račune bilance na koje se dotične promjene odnose. Računi ove skupine koriste se sukladno njihovim nazivima, i to:

- (1) Na računu 260 odnosno 261 iskazuju se sredstva u obračunu s pravnim osobama u domaćoj valuti odnosno devizama.
- (2) Na računu 262 odnosno 263 iskazuju se sredstva u obračunu s građanima u domaćoj valuti odnosno devizama.
- (3) Na računu 2640 iskazuju se doznake u kunama za kupoprodaje deviza (između banaka, kao i između banaka i poslovnih subjekata) primljene od drugih banaka i poslovnih subjekata čiji se kunski računi za redovno poslovanje vode kod druge banke. Ako poslovni subjekt kupuje devize od banke kod koje se vodi njegov kunski račun za redovno poslovanje, knjiženje kupoprodaje može se provesti izravnim terećenjem kunskog računa za redovno poslovanje ili prijenosom kunske protuvrijednosti deviza na račun 2640. Na računu 2641 iskazuju se primljene doznake u kunama od pravnih i fizičkih osoba u svrhu kupoprodaje deviza radi plaćanja po kapitalnim poslovima. Preko ovog računa evidentiraju se sve kupoprodaje deviza u

svrhu plaćanja po kapitalnim poslovima, uključujući i klijente čiji se kunski računi za redovno poslovanje vode kod banke koja obavlja kupoprodaju deviza.

3.4.7 SKUPINA 27 – OBVEZE IZ INTERNIH ODNOSA ORGANIZACIJSKIH DIJELOVA BANKE

Na računima skupine 27 iskazuju se unutarnji odnosi i obračuni – obveze između organizacijskih dijelova banke. Računi ove skupine (pasivni računi) koriste se kao protustavke računima skupine 17 (aktivni računi), te je njihova funkcija analogna računima skupine 17.

3.4.8 SKUPINA 28 – REZERVIRANJA ZA OBVEZE

- (1) Na računima skupine 28 iskazuju se rezerviranja za obveze proizašle iz prošlih događaja za koje se očekuje da će u budućem razdoblju doći do odljeva sredstava banke za podmirenje tih obveza.
- (2) Na računu 280 iskazuju se rezerviranja za identificirane gubitke po preuzetim izvanbilančnim potencijalnim obvezama, koje banka utvrdi sukladno MRS-u 37 – Rezerviranja, nepredviđene obveze i nepredviđena imovina i članku 22. Odluke o klasifikaciji plasmana i potencijalnih obveza banaka. Utvrđeni iznos potrebnog rezerviranja knjiži se u korist računa 280 uz terećenje računa 6490, a smanjenje odnosno ukidanje rezerviranja obrnuto. Do ukidanja prethodno provedenih rezerviranja za identificirane gubitke po preuzetim potencijalnim obvezama dolazi:
 - ◆ kada više ne postoji vjerojatnost da će uslijediti odljev resursa za podmirenje obveza u visini prethodno procijenjenog iznosa (poboljšana kreditne sposobnost osobe čiju je obvezu banka preuzela),
 - ◆ ako je istekao rok u kojem je banka mogla biti pozvana na ispunjenje ugovorene potencijalne obveze, a prvobitno očekivani odljev sredstva za podmirenje potencijalne obveze nije uslijedio,
 - ◆ ako je došlo do odljeva sredstava banke u svrhu podmirenje potencijalne obveze, kada se gasi dotadašnja potencijalna obveza kao izvanbilančna stavka (pa s tim u vezi i rezerviranje za tu obvezu se ukida), ali se u tome slučaju potencijalna obveza transformira u potraživanje kao bilančnu kategoriju, te se prema potrebi za to potraživanja provodi odgovarajući ispravak vrijednosti na teret računa 6470.
- (3) Na računu 281 iskazuju se rezerviranja za mirovine i druge obveze prema zaposlenicima (MRS 19 – Primanja zaposlenih). Protustavka ovom računu na strani troškova jest račun 631.

- (4) Na računu 282 iskazuju se rezerviranja za poreze i doprinose (MRS 12 – Porez na dobit). Protustavka ovom računu na strani troškova jest račun 632.
- (5) Na računu 283 iskazuju se rezerviranja za obveze čije podmirenje može uslijediti kao posljedica pokrenutih sudskih sporova protiv banke (MRS 37 – Rezerviranja nepredviđene obveze i nepredviđena imovina). Protustavka ovom računu na strani troškova jest račun 633.

3.4.9 SKUPINA 29 – ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHODI BUDUĆEG RAZDOBLJA

- (1) Na računu 290 iskazuje se kamatni prihod koji je u obliku naknade/provizije obračunat i naplaćen prilikom odobravanja kredita ili tijekom trajanja ugovora o kreditu, a koji se odnosi na buduće razdoblje u kojem treba biti priznat u računu dobitka i gubitka na vremenski proporcionalnoj osnovi za razdoblje na koje se prihod odnosi.
- (2) Na računu 291 iskazuju se odgođene porezne obveze koje se priznaju u skladu s MRS-om 12 – porez na dobit. Prilikom priznavanja odgođenih poreznih obveza provodi se knjiženje na teret računa 691 (dobit ili gubitak prije oporezivanja) uz odobrenje računa 291 (odgođene porezne obveze). Izuzetak su od navedenog porezne obveze koje nastaju iz transakcije ili poslovnog događaja koji je priznat izravno u glavnici, kao i poslovnog spajanja koje predstavlja stjecanje (točka 58., a u vezi s točkama 61. do 68. MRS-a 12). U tome slučaju (umjesto računa 691) knjiženje se provodi preko računa skupine 90 (račun 908 ili 909).
- (3) Raspored ostalih računa ove skupine na kojima se iskazuju nastale obveze na osnovi troškova tekućeg razdoblja, a čije će podmirenje uslijediti u budućem razdoblju, provodi sama banka prema svojim internim potrebama.
- (4) Troškovima iz prethodnog stavka ne smatraju se nedospjele obveze na osnovi kamatnih troškova (pasivne kamate) i nekamatnih troškova koji se odnose na naknade/provizije za bankovne usluge, jer se nedospjele obveze po tim osnovama vode na računima skupine 21 odnosno 22 odnosno 23.

3.5 RAZRED 3 – DEVIZNA SREDSTVA

3.5.1 OPĆENITO O SADRŽAJU RAČUNA RAZREDA 3

Na računima razreda 3 iskazuje se stanje stranih sredstava plaćanja (devize, strana gotovina, čekovi i ostali novčani instrumenti koji glase na stranu valutu i koji su unovčivi u stranoj valuti), potraživanja u devizama za obavljena plaćanja po izdanim garancijama, plasmani u obliku danih deviznih depozita i kredita, te plasmani u dužničke i vlasničke vrijednosne papire u devizama (koji se drže radi trgovanja, ili raspoloživo za prodaju, ili do

dospijeća), osim ulaganja u zajedničke pothvate, pridružene kompanije i povezana društva (podružnice), koja se iskazuju na računima skupine 03, 04 i 05. U ovom razredu iskazuje se i fer vrijednost derivatne financijske imovine u devizama.

3.5.2 SKUPINA 30 – STRANA GOTOVINA I OSTALI NOVČANI INSTRUMENTI KOJI GLASE NA STRANU VALUTU

- (1) Na računima skupine 30 iskazuje se strana gotovina, čekovi i ostali novčani instrumenti koji glase na stranu valutu i koji su unovčivi u stranoj valuti.
- (2) Na računima u okviru računa 300 iskazuje se strana gotovina u trezoru i blagajni banke, strana gotovina na putu, otpremljena u inozemstvo radi prodaje i pologa na devizni tekući račun kod inozemne banke (do primitka obavijesti o odobrenju deviznog računa), prodana strana gotovina koja je otpremljena drugoj ovlaštenoj banci u zemlji odnosno u sabirni centar, strana gotovina kupljena u inozemstvu, prema obavijesti inozemne banke o otpremi gotovine i terećenju deviznog tekućeg računa banke.
- (3) Na računima u okviru računa 301 iskazuju se čekovi koji glase na stranu valutu i koji su unovčivi u stranoj valuti, što ih je banka otkupila odnosno primila od mjenjača, drugih banaka i poduzeća i čekovi poslani u inozemstvo odnosno domaćim bankama radi naplate, do primitka obavijesti da je vrijednost čekova odobrena deviznom računu banke.
- (4) Na računu 302 iskazuju se ostali novčani instrumenti koji glase na stranu valutu i koji su unovčivi u stranoj valuti.

3.5.3 SKUPINA 31 – DEVIZNI RAČUNI KOD BANAKA

- (1) Na računima skupine 31 iskazuju se devizna sredstva banke kod inozemnih i domaćih banaka (310 - devizni tekući računi u inozemstvu i 311 - devizni tekući računi kod domaćih banaka).
- (2) Na računu 3100 banka ovlaštena za poslove s inozemstvom iskazuje devizna sredstva na tekućim računima kod stranih banaka preko kojih se obavljaju naplate i plaćanja odnosno drugi transferi u devizama u poslovanju s inozemstvom. Plaćanja se u pravilu obavljaju u okviru raspoloživih sredstava na računu, odnosno u nedostatku pokrića, u okviru manipulativnog kredita u skladu s ugovorom sa stranom bankom.
- (3) Na računu 3101 banka ovlaštena za poslove s inozemstvom iskazuje devizna sredstva na posebnim deviznim računima kod stranih banaka preko kojih se (ako je zaključen takav aranžman s inozemnim investitorom) iskazuju naplate obavljenih investicijskih radova i plaćanja robe koja se kupuje i uvozi iz zemlje u kojoj se

investicijski radovi obavljaju, odnosno obavljaju i druge naplate i plaćanja prema posebnom odobrenju nadležnog tijela.

- (4) Na računu 3109 iskazuje se ispravak vrijednosti za identificirane gubitke sredstava koja se nalaze na računima kod inozemnih banaka. Ukoliko se prilikom procjene pozicija bilance i raspoređivanja imovine u rizične skupine utvrdi da (zbog nelikvidnosti odnosno nesolventnosti inozemne banke) sredstva na računu kod pojedine banke nisu u cijelosti raspoloživa, provodi se ispravak vrijednosti u visini identificiranog gubitka terećenjem računa 647.
- (5) Na računu 3110 banka ovlaštena za obavljanje poslova s inozemstvom iskazuje devizna sredstva koja se nalaze na deviznom računu kod Hrvatske narodne banke.
- (6) Na računu 3111 iskazuju se devizna sredstva na deviznom tekućem računu kod druge domaće banke. Preko ovih računa obavljaju se obračuni u devizama u zemlji u svezi obavljanja platnog prometa s inozemstvom, a i drugi obračuni (transferi) u devizama između domaćih banaka.
- (7) Na računima 3112-5 iskazuju se devizna sredstva na računima kod finansijskih institucija prema nazivima računa.
- (8) Na računu 3116 iskazuju su devizna sredstva što ih banka koja nema ovlaštenje za obavljanje poslova s inozemstvom polaže kod banke ovlaštene za obavljanje poslova s inozemstvom u svrhu održavanja obvezne pričuvu u stranoj valuti sukladno odluci HNB-a.
- (9) Na računu 3118 iskazuju se prolazna (privremena) knjiženja u svezi prijenosa deviza preko deviznih tekućih računa kod domaćih banaka.
- (10) Na računu 3120 iskazuju se doznačena pokrića bankama u inozemstvu, odnosno na njihove devizne tekuće račune kod domaćih banaka, za otvorene nostro pokriveno akreditivne i izdane garancije.
- (11) Na računu 3130 iskazuju se potraživanja na osnovi doznačenih sredstava u inozemstvo, odnosno na devizni račun strane osobe u zemlji, s temelja jamstvenih depozita što ih nalogodavci ugovore u svezi određenih poslova, a u skladu s propisima.

3.5.4 SKUPINA 32 – POTRAŽIVANJA ZA IZVRŠENA PLAĆANJA PO GARANCIJAMA I DRUGIM JAMSTVIMA U DEVIZAMA

- (1) Na računima skupine 32 iskazuju se potraživanja za izvršena plaćanja što ih je banka izvršila u devizama temeljem danih garancija i drugih oblika jamstava, ako dužnik za koga je garancija (jamstvo) izdana ne podmiri svoju obvezu.

- (2) Na računima 32xx7 iskazuje se nominalni iznos potraživanja prema sektorskoj pripadnosti dužnika za kojeg je izvršeno plaćanje po garanciji banke. Ova potraživanja smatraju se dospjelim s danom plaćanja, te zbog toga u okviru ove skupine nisu propisani računi po rokovima dospijeća. Funkcija računa 32xx7 analogna je funkciji računa 50xx7 (treća i četvrta znamenka označava podsektor).
- (3) Na računima 32xx9 iskazuje se ispravak vrijednosti u visini identificiranih gubitaka, što se odnose na potraživanja iskazana na računima skupine 32. Funkcija ovih računa analogna je opisanoj funkciji računa 50xx9 (treća i četvrta znamenka označava podsektor).

3.5.5 SKUPINA 33 – DEVIZNI DEPOZITI

- (1) Na računima skupine 33 vode se devizni depoziti po viđenju (koji nisu u funkciji izvršavanja platnih transakcija) i oročeni devizni depoziti kod domaćih i stranih banaka.
- (2) Na računu 33100 vode se devizni depoziti kod HNB-a s osnove obvezne rezerve u stranoj valuti, koju je banka dužna izdvajati sukladno odluci HNB-a kojom se uređuje način obračuna i održavanja obvezne rezerve banaka u stranoj valuti.
- (3) Na računima u okviru računa 3311 do 3392 vode se oročeni devizni depoziti kod domaćih i stranih financijskih institucija prema nazivima računa ovisno o ugovorenom roku oročavanja.
- (4) Na računima 33xx3 (treća i četvrta znamenka označava podsektor) iskazuju se depoziti po viđenju kod banaka. Ovi računi trebaju pokazivati stanje onih depozita za koje nije ugovoren rok dospijeća (koji se mogu promptno povući). Ovi depoziti su u funkciji plasmana na osnovi kojih se zarađuje odgovarajuća kamata, za razliku od sredstava koja se iskazuju na tekućim (žiro) računima kod domaćih i stranih banaka (računi 310 i 311), koja su u funkciji tekućih plaćanja, te se prema praksi nekih banaka uopće ne ukamaćuju ili se ukamaćuju uz neznatan kamatni prinos.
- (5) Na računima 33xx7 iskazuju se dospjeli depoziti. Funkcija ovih računa je iskazivanje stanja onih depozita koji su prvobitno imali status oročenih depozita, a nisu o roku vraćeni ili depozita po viđenju, ako nisu na zahtjev banke - deponenta raspoloživi. Funkcija računa 33xx7 analogna je opisanoj funkciji računa 50xx7 (treća i četvrta znamenka navedenih računa označava podsektor).
- (6) Na računima 33xx9 iskazuje se ispravak vrijednosti zbog vrijednosnog usklađivanja deviznih depozita (identificirani gubitak). Funkcija računa 33xx9 analogna je opisanoj funkciji računa 50xx9 (treća i četvrta znamenka označava podsektor).

3.5.6 SKUPINA 34 - DEVIZNI KREDITI

- (1) Na računima skupine 34 iskazuju se dani devizni krediti (uključujući i refinancirane devizne kredite) ovisno o sektorskoj pripadnosti korisnika kredita, a unutar toga prema ugovorenim rokovima dospijeća ili drugim obilježjima (predujmovi, dospjeli krediti, ispravak vrijednosti). Analogno tome u okviru ove skupine na posebnim računima u okviru računa 345 iskazuju se i plasmani s osnove kupljenih deviznih potraživanja (faktoring i forfaiting), ako ih banka sukladno svojim politikama klasificira u kategoriju kredita.
- (2) Na računima 34xx3 (treća i četvrta znamenka označava podsektor) iskazuju se devizni krediti, ako istima u momentu stavljanja u tečaj nije određen rok dospijeća odnosno predujmovi po dugoročnim kreditima koji još nisu stavljeni u otplatu. Nakon što se utvrdi rok dospijeća, odnosno nakon stavljanja dugoročnih kredita u otplatu ovi se predujmovi prenose na račune odgovarajućeg ugovorenog roka dospijeća.
- (3) Na računima 34xx7 iskazuju se potraživanja na osnovi dospjelih deviznih kredita. Funkcija računa 34xx7 analogna je opisanoj funkciji računa 50xx7 (treća i četvrta znamenka označava podsektor).
- (4) Na računima 34xx8 iskazuju se iskorišteni okvirni krediti u stranoj valuti u skladu s ugovorom između banke i korisnika. S tim u vezi vidjeti opis funkcije računa 50xx8 na kojima se iskazuju iskorišteni okvirni krediti u kunama, što se analogno odnosi na iskorištene okvirne kredite u devizama.
- (5) Na računima 34xx9 iskazuje se ispravak vrijednosti zbog vrijednosnog usklađivanja deviznih kredita (identificirani gubitak). Funkcija računa 34xx9 analogna je opisanoj funkciji računa 50xx9 (treća i četvrta znamenka označava podsektor).
- (6) Na računima u okviru računa 347 iskazuju se devizni sindicirani krediti (bez sektorske klasifikacije računa). Sadržaj i funkcija ovih računa analogna je sadržaju i funkciji računa kunskih sindiciranih kredita, što je detaljnije objašnjeno uz račun 507.

3.5.7 SKUPINA 35 – VRIJEDNOSNI PAPIRI I DRUGI FINANCIJSKI INSTRUMENTI U DEVIZAMA KOJI SE DRŽE RADI TRGOVANJA

- (1) Na računima skupine 35 iskazuju se plasmani banke u vrijednosne papire i druge financijske instrumente koji su nominirani i plativi u stranoj valuti, te koje banka sukladno MRS-u 39 i svojim poslovnim politikama klasificira u financijsku imovinu koja se drži radi trgovanja.

- (2) Računi za iskazivanje financijskih instrumenata iz stavka 1. ove točke raspoređeni su po kriteriju sektorske pripadnosti izdavatelja instrumenata, a unutar toga po vrstama instrumenata, i to:
- ◆ instrumenti tržišta novca (kratkoročni dužnički vrijednosni papiri),
 - ◆ obveznice i drugi dugoročni dužnički instrumenti,
 - ◆ faktoring (kupljena kratkoročna potraživanja),
 - ◆ forfaiting (kupljena dugoročna potraživanja),
 - ◆ vlasnički vrijednosni papiri (depozitarni zapisi rezidenata izdani u inozemstvu na temelju domaćih vrijednosnih papira i strani vrijednosni papiri izdani od strane nerezidenata).
- (3) Način korištenja propisanih računa za praćenje faktoringa ovisi o ugovorenim uvjetima pod kojima se ovaj posao obavlja. Banka u svojim poslovnim knjigama iskazuje ovaj plasman kao potraživanje od klijenta čije je potraživanje kupila (prodavatelja tražbine) ili od dužnika (kupca robe ili usluge). Ako ugovor o faktoringu uključuje samo financiranje, ali ne i odgovornost za naplatu od dužnika (kupca robe ili usluge), tada se ovaj plasman iskazuje u poslovnim knjigama banke kao potraživanje od klijenta čije je potraživanje banka kupila. Nasuprot tome, ako ugovor pored financiranja uključuje i odgovornost za naplatu tražbine od dužnika (kupca robe ili usluge), ovaj plasman se iskazuje u poslovnim knjigama banke kao potraživanje od kupca robe ili usluge. U ovome slučaju na temelju obavijesti, koju klijent čije je potraživanje banka kupila dostavlja kupcu, obveza kupca prema prodavatelju robe/usluge prenosi se na banku.
- (4) Vrijednosni papiri i drugi financijski instrumenti u devizama koji se drže radi trgovanja početno se iskazuju na odgovarajućim računima unutar skupine 35 po fer vrijednosti (trošak nabave, isključujući transakcijske troškove). Rezultat naknadnog vrijednosnog usklađivanja s fer vrijednosti knjiži se kao povećanje ili smanjenje fer vrijednosti ulaganja na račune na kojima je iskazan početni trošak ulaganja, uz priznavanje efekata u računu dobiti i gubitka (odobrenje ili zaduženje računa 6430).

3.5.8 SKUPINA 36 – VRIJEDNOSNI PAPIRI I DRUGI FINACIJSKI INSTRUMENTI U DEVIZAMA RASPOLOŽIVI ZA PRODAJU

- (1) Na računima skupine 36 iskazuju se vrijednosni papiri i drugi financijski instrumenti u devizama, koje banka sukladno MRS-u 39 i svojim poslovnim politikama klasificira u financijsku imovinu koja je raspoloživa za prodaju.

- (2) Računi za iskazivanje financijskih instrumenta iz stavka 1. ove točke raspoređeni su po kriteriju sektorske pripadnosti izdavatelja instrumenata, a unutar pojedinog sektora po vrstama instrumenata, s tim da su računi za dužničke instrumente raščlanjeni na račune za odvojeno praćenje: nominalnog iznosa, premije, diskonta, dospelog iznosa i ispravka vrijednosti.
- (3) Vrijednosni papiri i drugi financijski instrumenti u devizama koji se klasificiraju u portfelj raspoloživ za prodaju početno se iskazuju u poslovnim knjigama po fer vrijednosti (trošak nabave, uključujući transakcijske troškove). Pritom se za dužničke instrumente na odgovarajućim računima skupine 36 odvojeno iskazuje nominalna vrijednost, te premija i diskont. Rezultat naknadnog vrijednosnog usklađivanja s fer vrijednosti (nerealizirani dobitak/gubitak) knjiži se kao povećanje ili smanjenje fer vrijednosti ulaganja na račune na kojima je iskazan početni trošak ulaganja, uz priznavanje efekata vrijednosnog usklađivanja u kapitalu (odobrenje ili zaduženje računa 9060). Realizirani dobitak/gubitak s osnove promjene fer vrijednosti prenosi se iz kapitala u račun dobiti i gubitka (odobrenje ili zaduženje računa 644). Amortizacija početno priznate premije ili diskonta kod kupnje dužničkih vrijednosnih papira koji su klasificirani u portfelj raspoloživ za prodaju priznaje se u računu dobiti i gubitka kao povećanje ili smanjenje kamatnog prihoda (odobrenjem ili zaduženjem odgovarajućeg računa u okviru skupine računa 66). Slično tome tečajne razlike dužničkih instrumenata iz ovog portfelja priznaju se u računu dobiti i gubitka (odobrenje ili zaduženje računa 640). Iznimno tečajne razlike vlasničkih instrumenta iz ovog portfelja priznaju se u kapitalu (odobrenje ili zaduženje računa 9061).

3.5.9 SKUPINA 37 – VRIJEDNOSNI PAPIRI I DRUGI FINACIJSKI INSTRUMENTI U DEVIZAMA KOJI SE DRŽE DO DOSPIJEĆA

- (1) Na računima skupine 37 iskazuju se plasmani banke u vrijednosne papire i druge financijske instrumente koji su nominirani i plativi u stranoj valuti, koje banka sukladno MRS-u 39 (Financijski instrumenti - priznavanje i mjerenje) i svojim poslovnim politikama klasificira u financijsku imovinu koja se drži do dospeljeća. U ovu kategoriju imovine banka može klasificirati instrumente koji imaju fiksne rokove dospeljeća i koje banka ima namjeru i sposobnost držati do roka dospeljeća.

(2) Računi za iskazivanje financijskih instrumenata koji se drže do dospijeca raspoređeni su po kriteriju sektorske pripadnosti izdavatelja instrumenata, a unutar toga po vrstama instrumenata, analogno rasporedu računa u skupini 35 odnosno 36, s tom razlikom što su za svaku pojedinu vrstu instrumenata koji se drže do dospijeca raščlanjeni računi na kojima se iskazuje:

- ◆ nominalni iznos instrumenta,
- ◆ premija,
- ◆ diskont,
- ◆ dospjelo,
- ◆ ispravak vrijednosti.

(3) Vrijednosni papiri i drugi financijski instrumenti u devizama koji se drže do dospijeca vrednuju se po amortizirajućem trošku sukladno MRS-u 39. Rezultat vrijednosnog usklađivanja knjiži se na račune ispravaka vrijednosti uz zaduženje odgovarajućeg računa u okviru računa 647.

3.5.10 SKUPINA 38 – VRIJEDNOSNI PAPIRI I DRUGI FINACIJSKI INSTRUMENTI U DEVIZAMA KOJI SE VREDNUJU PO FER VRIJEDNOSTI KROZ RDG (KOJIMA SE AKTIVNO NE TRGUJE)

(1) Na računima skupine 38 iskazuju se plasmani banke u financijske instrumente u devizama koji se vrednuju po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka, a s kojima se aktivno ne trguje (za razliku od instrumenta s kojima se aktivno trguje i koji se iskazuju na računima skupine 35).

(2) Funkcija računa skupine 38 analogna je funkciji računa skupine 35.

3.5.11 SKUPINA 39 – DERIVATNA FINACIJSKA IMOVINA U DEVIZAMA (FER VRIJEDNOST DERIVATA)

Funkcija ove skupine računa objašnjena je zajedno s računima skupine 94 i 95 (ugovorena vrijednost derivatnih financijskih instrumenata).

3.6 RAZRED 4 – PLASMANI U VRIJEDNOSNE PAPIRE I SLIČNE FINACIJSKE INSTRUMENTE

3.6.1 OPĆENITO O SADRŽAJU RAZREDA 4

- (1) Na pojedinim skupinama računa razreda 4 iskazuju se plasmani banke u vrijednosne papire i slične financijske instrumente, osim ulaganja u zajedničke pothvate, pridružena društva i podružnice, koja se iskazuju na računima skupine 03, 04 i 05. Računi ovog razreda raspoređeni su prema vrstama portfelja vrijednosnih papira, s tim da su za svaki portfelj predviđeni različiti računi za vrijednosne papire nominirane u kunama i one koji su nominirani u stranoj valuti, a plativi u kunama (valutna klauzula). U okviru ovog razreda iskazuje se i fer vrijednost derivatne financijske imovine u kunama.
- (2) Računi razreda 4 raspoređeni su kao što je prikazano u nastavku:

Vrsta portfelja vrijednosnih papira	Skupina računa (kune)	Skupina računa (valutna klauzula)
• instrumenti koji se drže radi trgovanja (osim derivata)	40	41
• instrumenti koji se drže u portfelju raspoloživo za prodaju	42	43
• instrumenti koji se drže do dospijeća	44	45
• instrumenti koji se vrednuje po fer vrijednosti kroz RDG – kojima se aktivno ne trguje	47	48
• derivatna financijska imovina	49	-

3.6.2 SKUPINA 40/41 - VRIJEDNOSNI PAPIRI I DRUGI FINACIJSKI INSTRUMENTI KOJI SE DRŽE RADI TRGOVANJA

- (1) Na računima skupine 40 iskazuju se vrijednosni papiri i drugi financijski instrumenti koji su nominirani u kunama, te koji su klasificirani u portfelj koji se drži radi trgovanja. Analogno tome na računima skupine 41 iskazuju se vrijednosni papiri i drugi financijski instrumenti koji su također klasificirani u portfelj koji se drži radi trgovanja, ali koji su nominirani u stranoj valuti a plativi u kunama (valutna klauzula).
- (2) Funkcija računa skupine 40 i 41 analogna je opisanoj funkciji računa 35. (vrijednosni papiri i drugi financijski instrumenti u devizama koji se drže radi trgovanja).

3.6.3 SKUPINA 42/43 - VRIJEDNOSNI PAPIRI I DRUGI FINANCIJSKI INSTRUMENTI RASPOLOŽIVI ZA PRODAJU

- (1) Na računima skupine 42 iskazuju se vrijednosni papiri i drugi financijski instrumenti koji su nominirani u kunama, te koji su klasificirani u portfelj koji je raspoloživ za prodaju. Analogno tome na računima skupine 43 iskazuju se vrijednosni papiri i drugi financijski instrumenti koji su također klasificirani u portfelj raspoloživ za prodaju, ali koji su nominirani u stranoj valuti a plativi u kunama (valutna klauzula).
- (2) Funkcija računa skupine 42 i 43 analogna je opisanoj funkciji računa 36. (vrijednosni papiri i drugi financijski instrumenti u devizama koji se drže u portfelju raspoloživom za prodaju).

3.6.4 SKUPINA 44/45 - VRIJEDNOSNI PAPIRI I DRUGI FINANCIJSKI INSTRUMENTI KOJI SE DRŽE DO DOSPIJEĆA

- (1) Na računima skupine 44 iskazuju se vrijednosni papiri i drugi financijski instrumenti koji su nominirani u kunama, te koji su klasificirani u portfelj koji se drži do dospelosti. Analogno tome na računima skupine 45 iskazuju se vrijednosni papiri i drugi financijski instrumenti koji su također klasificirani u portfelj koji se drži do dospelosti, ali koji su nominirani u stranoj valuti a plativi u kunama (valutna klauzula).
- (2) Funkcija računa skupine 44 i 45 analogna je opisanoj funkciji računa 37. (vrijednosni papiri i drugi financijski instrumenti u devizama koji se drže do dospelosti).

3.6.5 SKUPINA 47/48 – VRIJEDNOSNI PAPIRI I DRUGI FINANCIJSKI INSTRUMENTI KOJI SE VREDNUJU PO FER VRIJEDNOSTI KROZ RDG (KOJIMA SE AKTIVNO NE TRGUJE)

- (1) Na računima skupine 47 iskazuju se vrijednosni papiri i drugi instrumenti u kunama, a na skupini 48 dužnički vrijednosni papiri i drugi instrumenti plativi u kunama uz primjenu ugovorene valutne klauzule, koji se vrednuje po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka, a s kojima se aktivno ne trguje (za razliku od financijskih instrumenata s kojima se aktivno trguje i koji se iskazuju na računima skupine 40 i 41).
- (2) Funkcija računa skupine 47 i 48 analogna je funkciji računa skupine 38. (financijski instrumenti u devizama koji se vrednuju po fer vrijednosti kroz RDG - kojima se aktivno ne trguje).

3.6.6 SKUPINA 49 – DERIVATNA FINACIJSKA IMOVINA (FER VRIJEDNOST DERIVATA)

Funkcija ove skupine računa objašnjena je zajedno s računima skupine 94 i 95 (ugovorena vrijednost derivatnih financijskih instrumenata).

3.7 RAZRED 5 – PLASMANI U KREDITE, DEPOZITE I FINACIJSKI LIZING

3.7.1 OPĆENITO O SADRŽAJU RAČUNA RAZREDA 5

- (1) Na pojedinim skupinama računa ovog razreda iskazuju se dani kunski krediti i depoziti (uključujući kredite i depozite) s valutnom klauzulom, potraživanja za izvršena plaćanja po garancijama i drugim oblicima jamstava, akceptni krediti, repo i prekonoćni krediti, te plasmani u obliku financijskog lizinga.
- (2) Krediti, depoziti i druga nedospjela potraživanja iskazuju se na odgovarajućim računima prema sektorskoj pripadnosti korisnika i prema ugovorenim rokovima dospijeća (osim sindiciranih kredita). Pod ugovorenim (izvornim) rokovima dospijeća podrazumijeva se razdoblje od datuma puštanja kredita u tečaj (krediti s jednokratnim dospijećem) ili stavljanja u otplatu (krediti koji se otplaćuju u ratama) do datuma dospijeća kredita s jednokratnim dospijećem, odnosno za kredite koji se otplaćuju u ratama do datuma dospijeća posljednje rate.

3.7.2. SKUPINA 50 – KREDITI

3.7.2.1 OPĆENITO O SADRŽAJU RAČUNA SKUPINE 50 – KREDITI

- (1) Na računima skupine 50 iskazuju se kunski krediti raščlanjeni po kriteriju sektorske pripadnosti korisnika kredita (osim sindiciranih kredita koji se iskazuju na računima u okviru računa 507 bez sektorske podjele), a unutar toga po ugovorenim rokovima dospijeća i drugim obilježjima (predujmovi, dospjeli krediti, iskorišteni okvirni krediti, ispravak vrijednosti s osnove vrijednosnog usklađivanja plasmana odnosno identificirani gubitak).
- (2) Na računima 50xx0, 50xx1, 50xx2, 50xx4, 50xx5, i 50xx6 (treća i četvrta znamenka označava podsektor) iskazuju se krediti prema ugovorenim rokovima dospijeća. Analogno navedenom u okviru skupine 50 na računima 505xx (četvrta i peta znamenka označava podsektor) iskazuju se kupljena potraživanja (faktoring i forfaiting), ukoliko banka sukladno MRS-u 39 i svojim računovodstvenim politikama kupljena potraživanja klasificira u kategoriju kredita. Na računima ove skupine iskazuju se svi kunski krediti, osim akceptnih kredita koji se iskazuju na skupini

- računa 55, te kunskih repo i prekonoćnih kredita koji se iskazuju na skupini računa 56, odnosno repo kredita s valutnom klauzulom koji se iskazuju na skupini računa 57.
- (3) Na računima 50xx3 iskazuju se predujmovi kunskih kredita. Obično su to dugoročni krediti, koji se daju na korištenje u više tranši, te u određenom roku nakon što su iskorišteni stavljaju se u otplatu, raspoređivanjem u određeni broj otplatnih rata ili anuiteta. Tada se ovi predujmovi prenose na račune odgovarajućeg ugovorenog roka dospijeća, s tim da se pod rokom dospijeća ukupnog kredita podrazumijeva dospijeće zadnje rate ili anuiteta.
- (4) Na računima 50xx7 iskazuju se potraživanja na osnovi dospjelih kunskih kredita. U smislu ove Upute dospjelim kreditima smatraju se ukupani iznosi kredita koji dospijevaju za naplatu jednokratno, odnosno pojedine rate ili anuiteti kredita koji se otplaćuju obročno, ako im je istekao ugovoreni rok dospijeća računajući u odnosu na datum bilance.
- (5) Na računima 50xx8 iskazuju se iskorišteni okvirni krediti. Pod iskorištenim okvirnim kreditima podrazumijevaju se oni plasmani banke koji nastaju sukladno ugovoru između banke i njezinih klijenata (poslovnih subjekata i građana). Temeljem ovog ugovora poslovni subjekt odnosno građanin može raspolagati s većim iznosom od dnevnog stanja novčanih sredstava na njegovom računu, a najviše do iznosa ugovorenog okvirnog kredita. Pod ugovorom u smislu ovog stavka podrazumijeva se i obavijest koju banaka dostavi klijentu o dozvoljenom prekoračenju na njegovom računu. Iskorišteni iznos iznad stanja na računu klijenata predstavlja kredit koji se knjiži na račune 50xx8. Iznimno, iznosi koji prelaze raspoloživo pokriće na računu klijenta mogu se alternativno (iz razloga pojednostavljenja sheme knjiženja) knjižiti na teret računa skupine 80, ali se u tome slučaju dugovna stanja na individualnim računima klijenata u okviru skupine 80 trebaju iskazivati u financijskim izvješćima kao stavke aktive (iskorišteni krediti) a ne kao smanjenje depozita u pasivi.
- (6) Na računima 50xx9 iskazuje se ispravak vrijednosti s osnove vrijednosnog usklađivanja kredita (identificirani gubitak), koje banka utvrđuje sukladno Odluci o klasifikaciji plasmana i potencijalnih obveza banaka i svojem općem aktu donesenom na temelju spomenute Odluke. Ovi računi općenito imaju potražno stanje, koje umanjuje sumu bilance (uključuju se u saldiranje). Protustavka računima 50xx9 je račun troškova/prihoda (6470).
- (7) Za iznos provedenog ispravka vrijednosti plasmana povećavaju se troškovi zaduženjem računa 6470 uz odobrenje računa 50xx9. Za iznos smanjenja ispravka vrijednosti, koje može uslijediti zbog smanjenog stupnja rizičnosti plasmana ili zbog naplate potraživanja za koje je prethodno proveden ispravak vrijednosti, zadužuje se

račun 50xx9, a odobravaju računi 6470 s osnove smanjenja troškova vrijednosnog usklađivanja (vidjeti članak 12. stavak 2. Odluke o klasifikaciji plasmana i potencijalnih obveza banaka).

- (8) U slučaju definitivnog otpisa potraživanja za koje je prethodno izvršen ispravak vrijednosti, zadužuje se račun 50xx9, a odobrava račun potraživanja koje se kao bilančna pozicija definitivno otpisuje, te eventualno prenosi u izvanbilančnu evidenciju, gdje se do daljnjega evidentira kao izvanbilančna pozicija.

3.7.2.2 RAČUNI 507 – SINDICIRANI KREDITI

- (1) Na računima 507 iskazuju se kunski krediti koji su odobreni jednom zajmoprimatelju, a koje zajednički financira više banaka (sindicirani krediti). Osnovna funkcija ovih računa je da prikažu stanje i odnose između banke - agenta i ostalih sudionika u sindiciranom kreditiranju.
- (2) Unutar osnovnog računa 507 razvijena su tri para (šest) računa, i to:
- ◆ dva računa za praćenje ukupnog iznosa sindiciranog kredita (jedan račun zaduženja, drugi račun odobrenja)
 - ◆ dva računa za praćenje udjela u kreditu ostalih sudionika - ne računajući agenta (jedan račun zaduženja, drugi račun odobrenja)
 - ◆ dva računa za praćenje udjela u prihodima ostalih sudionika – ne računajući agenta (jedan račun zaduženja, drugi račun odobrenja)
- (3) Na računu 5070 banka agent iskazuje ukupan iznos zaduženja korisnika po sindiciranom kreditu, koji ona u svoje ime i u ime ostalih sudionika financiranja doznajuje zajmoprimatelju (zadužuje se račun 5070 i odobrava žiro račun banke agenta). Ovaj račun ima svojstva prolaznog računa, jer se odmah nakon puštanja kredita u tečaj isti račun zatvara, raspoređivanjem plasiranog kredita na sudionike financiranja.
- (4) Na računu 5071 iskazuje se ukupan iznos odobrenja korisnika po sindiciranom kreditu, koji banka - agenat u svoje ime i u ime ostalih sudionika financiranja naplati od zajmoprimatelja (zadužuje se žiro račun banke agenta i odobrava račun 5071). Ovaj račun (kao i račun 5070) ima također svojstva prolaznog računa, jer se odmah nakon naplate kredita ovaj račun zatvara, raspoređivanjem naplaćenog kredita na sudionike financiranja.
- (5) Na računu 5072 iskazuje se potraživanje od korisnika kredita, u dijelu koji se odnosi na ostale sudionike u financiranju, zaduženjem ovog računa i odobrenjem računa 5070. Račun 5072 ima svojstva računa bilance stanja, jer se na njemu u poslovnim knjigama banke agenta u cijelom razdoblju kreditiranja iskazuje potraživanje od

korisnika kredita, u dijelu koji financiraju ostali sudionici. Ovaj račun se zatvara tek rasporedom naplate kredita.

- (6) Na računu 5073 iskazuje se obveza prema ostalim sudionicima financiranja, odobrenjem ovog računa i zaduženjem žiro računa banke agenta. Račun 5073 ima svojstva računa bilance stanja, jer se na njemu u poslovnim knjigama banke agenta u cijelom razdoblju kreditiranja iskazuje obveza prema ostalim sudionicima financiranja, u dijelu koji oni financiraju. Ovaj račun se zatvara tek doznakom u korist sudionika financiranja, nakon što banka agent naplati kredit od korisnika.
- (7) Na računu 5074 iskazuje se u poslovnim knjigama banke agenta potraživanje na osnovi obračunate kamate i drugih prihoda, koji pripadaju ostalim sudionicima financiranja), zaduženjem ovog računa i odobrenjem računa 5075. Račun 5074 zatvara se naplatom kamate i drugih prihoda od korisnika kredita.
- (8) Na računu 5075 iskazuje se u poslovnim knjigama banke agenta obveza na osnovi kamate i drugih prihoda prema ostalim sudionicima financiranja, odobrenjem ovog računa i zaduženjem računa 5074. Račun 5075 zatvara se doznakom prihoda ostalim sudionicima financiranja.
- (9) Domaća banka sudionik u sindiciranom kreditu (koja nije agent), svoj udio u kreditu koji doznačava banci agentu, iskazuje u svojim poslovnim knjigama kao svaki drugi kredit zajmoprimatelju na odgovarajućem računu skupine 50 koji su raspoređeni prema sektorskim obilježjima, tj. kao potraživanje od korisnika kredita, a ne od banke agenta (udio u sindiciranom kreditu tretira se kao izloženost banke prema korisniku kredita). Sukladno tome svaka banka sudionik u financiranju snosi kreditni rizik za svoj udjel u kreditu, te na odgovarajući (propisani) način vrši raspored svog dijela potraživanja od korisnika kredita u odgovarajuću rizičnu skupinu sukladno Odluci o klasifikaciji plasmana i potencijalnih obveza banaka.
- (10) Zbog specifičnog karaktera računa 507 u odnosu na ostale račune skupine 50, u nastavku se daje primjer knjiženja u kojem se koriste računi u okviru osnovnog računa 507 – Sindicirani krediti.

Uz pretpostavku da sindicirani kredit od 100 jedinica odobravaju državnom trgovačkom društvu dvije banke (svaka po 50) na rok od jedne godine, uz 6% kamata godišnje, navedeni događaji bi se knjižili u poslovnim knjigama banke - agenta kako slijedi:

PRIMJER KNJIŽENJA SINDICIRANOG KREDITA KOD BANKE - AGENTA

	Opis poslovnih promjena	Iznos	Račun	
			Duguje	Potražuje
1.	Primljen udio u kreditu druge banke – sudionika u financiranju	50	1000	5073
2.	Stavljanje kredita na korištenje zajmoprimatelju	100	5070	1000
3.	Raspored odobrenog kredita na vjerovnike:			
	udio banke agenta	50	50002	
	udio ostalih sudionika	50	5072	
	ukupni kredit	100		5070
4.	Obračun kamate – udio banke agenta	3	12000	66000
5.	Obračun kamate – udio ostalih sudionika	3	5074	5075
6.	Naplata kredita i kamate:			
	naplaćeni ukupni kredit i kamata	106	1000	
	naplaćeni ukupni kredit	100		5071
	naplaćena kamata koja pripada agentu	3		12000
	naplaćena kamata koja pripada drugim sud.	3		5074
7.	Raspored naplate kredita na vjerovnike:			
	ukupni kredit	100	5071	
	udio banke agenta	50		50002
	udio ostalih sudionika	50		5072
8.	Isplata ostalim vjerovnicima:			
	udio ostalih vjerovnika u kreditu	50	5073	
	udio ostalih vjerovnika u prihodu	3	5075	
	ukupno isplata ostalim vjerovnicima	53		1000

Računi korišteni u primjeru knjiženja sindiciranog kredita:

1000 Žiro račun banke - agenta

12000 Potraživanje od državnih TD na osnovi kamatnih prihoda na kredite

50002 Krediti dani državnim TD s ugovorenim rokom dospijeca 3 do 12 mj.

5070 Sindicirani krediti ukupno – zaduženje

5071 Sindicirani krediti ukupno – odobrenje

5072 Udio ostalih vjerovnika u sindiciranim kreditima – zaduženje

5073 Udio ostalih vjerovnika u sindiciranim kreditima – odobrenje

5074 Udio ostalih vjerovnika u prihodima po sindiciranim kreditima – zaduženje

5075 Udio ostalih vjerovnika u prihodima po sindiciranim kreditima – odobrenje

66000 Kamatni prihodi na kredite državnim TD.

3.7.3 SKUPINA 51 - KREDITI S VALUTNOM KLAUZULOM

- (1) Na računima skupine 51 iskazuju se kunski krediti uz valutnu klauzulu (dvosmjernu i jednosmjernu), uključujući i plasmane s osnove kupljenih potraživanja uz valutnu klauzulu (faktoring i forfaiting), ako ih banka sukladno svojim politikama klasificira u kategoriju kredita.
- (2) Na računima 51xx (treća i četvrta znamenka u konstrukciji računa označava odgovarajući podsektor) iskazuju se kunski krediti uz dvosmjernu valutnu klauzulu. Kunska protuvrijednost ovih kredita utvrđuje se primjenom ugovorenog tečaja (kupovni, srednji, prodajni), a tečajne razlike knjiže se na iste račune skupine 51 na kojima je iskazana početna vrijednost kredita uz dvosmjernu valutnu klauzulu, uz knjiženje protustavke na računu 641.
- (3) Na računima 515xx (četvrta i peta znamenaka u konstrukciji računa označava odgovarajući podsektor) iskazuju se plasmani s osnove kupljenih potraživanja uz valutnu klauzulu (faktoring i forfaiting). Utvrđivanje kunske protuvrijednosti ovih plasmana i knjiženje tečajnih razlika identično je kreditima uz dvosmjernu valutnu klauzulu.
- (4) Na računima 516xx (četvrta i peta znamenka u konstrukciji računa označava odgovarajući podsektor) iskazuju se krediti uz jednosmjernu valutnu klauzulu, čija se vrijednost mijenja u slučaju deprecijacije kune u odnosu na ugovorom određenu stranu valutu (imovina s ugrađenim derivatom). Povećanje fer vrijednosti ovog ugrađenog derivata knjiži se na teret računa 4916 (fer vrijednost ugrađenih derivata čija je odnosna varijabla tečaj) i u korist računa 6436 (dobitak/gubitak od ugrađenih derivata). Smanjenje fer vrijednosti ovog ugrađenog derivata (najviše do iznosa prethodnog povećanja) knjiži se obrnuto od naprijed navedenog.
- (5) Funkcija računa u okviru računa 517 (sindicirani krediti - uz valutnu klauzulu) analogna je opisanoj funkciji računa 507 (kunski sindicirani krediti).

3.7.4 SKUPINA 52 - DEPOZITI

- (1) Na računima skupine 52 iskazuju se kunski depoziti kod financijskih institucija. Osim depozita kod banaka i drugih financijskih institucija, na računima ove skupine iskazuje se također i sredstva izdvojene obvezne rezerve u kunama i ostali obvezni depoziti kod HNB-a.

- (2) U skupini 52 iznimno je predviđen i račun 5214 (depoziti kod nebankovnih financijskih institucija) s pripadajućim računima. Na ovim računima iskazuju se specifični depoziti koje banka polaže s određenom namjenom kod nebankovnih financijskih institucija (npr. jamstveni depoziti kod Središnje depozitarne agencije i drugi slični depoziti koji bi se mogli pojaviti u vezi s pravilima rada određenih nebankovnih financijskih institucija s kojima banka poslovno surađuje).
- (3) Funkcija računa skupine 52 analogna je opisanoj funkciji računa skupine 50.

3.7.5 SKUPINA 53 - DEPOZITI S VALUTNOM KLAUZULOM

Na računima skupine 53 iskazuju se kunski depoziti s valutnom klauzulom položeni kod financijskih institucija. Funkcija računa skupine 53xx (dvosmjerna valutna klauzula) i računa 536xx (jednosmjerna valutna klauzula) analogna je opisanoj funkciji računa skupine 51xx i 516xx.

3.7.6 SKUPINA 54 - POTRAŽIVANJA ZA IZVRŠENA PLAĆANJA PO GARANCIJAMA I DRUGIM JAMSTVIMA

- (1) Na računima skupine 54 iskazuju se potraživanja banke od klijenata za plaćanja koja je banka izvršila po garancijama i drugim oblicima jamstava u domaćoj valuti, kada glavni dužnik (nalogodavac po garanciji) za kojeg je banka izdala garanciju ne izvrši svoju obvezu.
- (2) S obzirom na to da se ova potraživanjima u momentu njihovog nastanka smatraju dospjelim, u okviru ove skupine za pojedini podsektor javljaju se samo po dva računa, na kojima se iskazuje nominalni iznos potraživanja i ispravak vrijednosti s osnove vrijednosnog usklađivanja (identificirani gubitak) koji se odnosi na ta potraživanja.

3.7.7 SKUPINA 55 – AKCEPTNI KREDITI (AKCEPTIRANE MJENICE)

- (1) Na računima skupine 55 iskazuju se potraživanja koja nastaju temeljem akcepta mjenica od strane banke. Akceptom mjenice (stavljanjem potpisa na lice mjenice) banka postaje glavni mjenični dužnik, te je sukladno tome dužna o dospijeću isplatiti imatelju mjenice mjeničnu svotu. Kako se radi o bezuvjetnoj obvezi banke, tu obvezu treba iskazati u poslovnim knjigama na strani pasive kao obvezu na osnovi akceptirane mjenice (račun 823), te protustavku na strani aktive, na računima skupine 55 kao potraživanje od trasanta, čiju je mjenicu banka akceptirala i time mu odobrila akceptni kredit.
- (2) Potraživanje na osnovi akceptnog kredita knjiži se u aktivi prema sektorskoj pripadnosti trasanta (izdavatelja) mjenice i izvornim rokovima dospijeća, računajući od dana akcepta do dana dospijeća. Obveze na osnovi akceptiranih mjenica u pasivi ne

sektoriziraju se, jer nije poznato tko će o dospjeću mjenice istu podnijeti banci na isplatu.

- (3) Na računu 55xx7 iskazuju se dospjeli akceptni krediti, koji eventualno nisu naplaćeni od trasanta mjenice o roku dospjeća. Funkcija računa 55xx7 analogna je opisanoj funkciji računa 50xx7.
- (4) Na računu 55xx9 iskazuje se ispravak vrijednosti s osnove vrijednosnog usklađivanja (identificirani gubitak) koji se odnosi na akceptne kredite. Funkcija računa 55xx9 analogna je opisanoj funkciji računa 50xx9.

3.7.8 SKUPINA 56 – REPO I PREKONOĆNI KREDITI

- (1) Na računima skupine 56 iskazuju se krediti odobreni na podlozi vrijednosnih papira (blagajnički zapisi HNB, vrijednosni papiri RH i drugi utrživi vrijednosni papiri). Banka (ili druga pravna osoba) koja ima u posjedu navedene vrijednosne papire, može ih prije dospjeća prodati drugoj banci, uz obvezu ponovne kupnje (repo aranžman). Premda je predmet ugovora između dvije banke (ili banke i druge pravne osobe) kupoprodaja vrijednosnih papira uz obvezu ponovne kupnje, prema međunarodnoj praksi i konvencijama, takvi aranžmani se smatraju kreditnim poslom. Sukladno tome banka kupac vrijednosnih papira u svojim poslovnim knjigama takvu transakciju iskazuje kao dani kredit prodavatelju vrijednosnih papira, a ne kao plasman u svrhu kupnje vrijednosnih papira (vrijednosni papiri služe samo kao kolateralni instrument po kreditu).
- (2) Banka - kupac vrijednosnih papira (zajmodavatelj) u svojim poslovnim knjigama zadužuje odgovarajući račun u okviru skupine 56 (ovisno o ugovorenom roku dospjeća) i odobrava žiro račun, a banka prodavatelj vrijednosnih papira (zajmoprimatelj) zadužuje žiro račun i odobrava odgovarajući račun primljenih kredita u okviru računa skupine 84. Kod vraćanja kredita način knjiženja je obrnut.
- (3) Osim repo kredita na posebnim računima u okviru skupine 56 iskazuju se također i prekonoćni krediti unutar sektora financijskih institucija (računi 56xx8).
- (4) Funkcija računa skupine 56 analogna je opisanoj funkciji računa skupine 50.

3.7.9 SKUPINA 57 – REPO KREDITI S VALUTNOM KLAUZULOM

Na računima skupine 57 iskazuju se repo krediti s valutnom klauzulom. Funkcija računa ove skupine analogna je opisanoj funkciji računa skupine 56 (repo krediti nominirani u kunama).

3.7.10 SKUPINA 58 – FINANCIJSKI NAJAM (LIZING)

- (1) Na računima skupine 58 iskazuju se potraživanja banke s osnove financijskog najma. Vrednovanje plasmana u pojavnom obliku financijskog najma banka provodi sukladno MRS-u 17 – Najmovi. Potraživanja na osnovi prihoda koji se odnose na financijski najam knjiže se kao potraživanja na osnovi prihoda na kredite (skupina računa 11 odnosno 12), odnosno u računu dobiti i gubitka kao prihodi na kredite u skupini računa 66.
- (2) Raspored i funkcija računa 58 analogni su opisanoj funkciji računa skupine 50.

3.7.11 SKUPINA 59 – FINANCIJSKI NAJAM (LIZING) S VALUTNOM KLAUZULOM

Na računima skupine 59 iskazuju se plasmani banke u pojavnom obliku financijskog najma koji je prema ugovoru nominiran u stranoj valuti s tim da se najamnina plaća u kunskoj protuvrijednosti obračunatoj primjenom ugovorenog tečaja. Raspored i funkcija računa u okviru ove skupine analogni su opisanom rasporedu i funkciji računa skupine računa 50 odnosno 51.

3.8 RAZRED 6 – RASHODI I PRIHODI I FINANCIJSKI REZULTAT POSLOVANJA

3.8.1 OPĆENITO O SADRŽAJU RAČUNA RAZREDA 6

Na pojedinim skupinama računa razreda 6 iskazuju se prihodi i rashodi koji se uključuju u račun dobitka i gubitka banke određenog razdoblja, te raspored financijskog rezultata poslovanja.

3.8.2 SKUPINA 60 – KAMATNI TROŠKOVI

- (1) Na računima u okviru računa skupine 60 iskazuju se kamatni troškovi nastali tijekom obračunskog razdoblja. Pod kamatnim troškovima podrazumijevaju se troškovi pasivne kamate i drugi troškovi, koji su izravno povezani s primljenim kreditima i depozitima i drugim instrumentima putem kojih banka prikuplja izvore sredstava (hibridni i podređeni instrumenti) te kojima osnovicu za obračun čine primljeni krediti i depoziti ili drugi instrumenti, bilo da se obračun obavlja jednokratno ili na vremenskoj osnovi. Osim navedenog kamatnim troškom smatra se i kamata koju banka plaća u

skladu s ugovorom o kamatnom SWAP-u. Kamatni troškovi se iskazuju prema sektorskoj pripadnosti klijenata čija sredstva banka koristi te vrsti instrumenata koji čine izvore sredstava, osim određenih troškova koji se ne prikazuju prema sektorskoj podjeli. To su troškovi premija za osiguranje štednih uloga (račun 605), kamatni troškovi na izdane vlastite dužničke vrijednosne papire te kamatni troškovi po ugovorima o kamatnom SWAP-u (račun 606), neto tečajne razlike po obvezama na osnovi kamatnih troškova (račun 607), kao i kamatni troškovi iz prethodnih godina (račun 608).

- (2) Na računu 6070 odnosno 6071 iskazuju se na neto osnovi troškovi/prihodi od tečajnih razlika što se odnose na obveze s osnove pasivne kamate u devizi odnosno uz valutnu klauzulu, čime se korigiraju (ovisno o smjeru kretanja tečaja) na više ili na niže ukupni kamatni troškovi. U slučaju deprecijacije domaće valute povećava se obveza na osnovi kamate, te se za iznos povećanja obveze zadužuje račun 6070 odnosno 6071 uz odobrenje odgovarajućih računa skupine 23 odnosno 21. U slučaju aprecijacije domaće valute knjiženje tečajnih razlika po obvezama za kamatne troškove provodi se obrnuto u odnosu na navedeno knjiženje u ovom stavku.

3.8.3 SKUPINA 61 – NEKAMATNI TROŠKOVI NA OSNOVI NAKNADA ZA BANKOVNE USLUGE

- (1) Na računu 610 odnosno 619 iskazuju se troškovi u vidu provizija/naknada za bankovne usluge rezidenata odnosno nerezidenata.
- (2) Na računu 617 odnosno 618 iskazuju se na neto osnovi troškovi/prihodi od tečajnih razlika što se odnose na obveze na osnovi provizija/naknada u devizama odnosno uz valutnu klauzulu, čime se korigira (ovisno o smjeru kretanja tečaja) na više ili na niže nekamatni trošak provizija ili naknada.

3.8.4 SKUPINA 62 – OPĆI ADMINISTRATIVNI TROŠKOVI I AMORTIZACIJA

Na računima skupine 62 iskazuju se opći administrativni troškovi i amortizacija dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine prema nazivima pojedinih računa.

3.8.5 SKUPINA 63 – IZVANREDNI RASHODI, REZERVIRANJA ZA NEPREDVIĐENE OBVEZE I OSTALI NEKAMATNI TROŠKOVI

- (1) Na računu 630 iskazuju se izvanredni rashodi, pod kojima se podrazumijevaju rashodi koji nisu uobičajeni u bankovnom poslovanju, odnosno koji se jasno razlikuju od rashoda koji su vezani uz redovne aktivnosti banke, te koji se ne pojavljuju često ili redovito (MRS 8).
- (2) Na računu 631 iskazuju se troškovi rezerviranja za mirovine i druge obveze prema zaposlenicima (MRS 19 – Primanja zaposlenih). Protustavka ovom računu na strani obveza je račun 281.
- (3) Na računu 632 iskazuju se troškovi rezerviranja za poreze i doprinose (MRS 12 – Porez na dobit). Protustavka ovom računu na strani obveza je račun 282.
- (4) Na računu 633 iskazuju se troškovi rezerviranja za obveze čije podmirenje može uslijediti kao posljedica pokrenutih sudskih sporova protiv banke (MRS 37 – Rezerviranja, nepredviđene obveze i nepredviđena imovina). Protustavka ovom računu na strani obveza jest račun 283.
- (5) Na računu 634 iskazuju se troškovi na osnovi poreza (osim poreza na dobitak koji se knjiži na račun 692), doprinosa, članarine i sličnih davanja koja se nadoknađuju iz prihoda odnosno koja padaju na teret troškova banke (npr. porez na imovinu, porez na tvrtku, naknada za općekorisnu funkciju šuma i drugi slični troškovi).
- (6) Na ostalim računima ove skupine (koje raspoređuje sama banka prema svojim potrebama) iskazuju se ostali troškovi banke za koje nije drugdje u okviru razreda 6 predviđen odgovarajući račun.

3.8.6 SKUPINA 64 – OSTALI NEKAMATNI PRIHODI/TROŠKOVI NA NETO OSNOVI

- (1) Na računima skupine 64 iskazuje se dobitak/gubitak koji nastaje kao rezultat promjene tečajeva stranih valuta u kojima je nominirana imovina i obveze banke, te dobitak/gubitak od ulaganja u vrijednosne papire i slične financijske instrumente, kao i rezultat vrijednosnog usklađivanja plasmana i rezerviranja za gubitke povezane s izvanbilančnim potencijalnim obvezama.

- (2) Na računu 640 iskazuju se neto tečajne razlike koje nastaju zbog svođenja deviznih pozicija bilance na kunsku protuvrijednost po aktualnom srednjem tečaju HNB-a. Pritom se na računu 6400 iskazuju neto tečajne razlike obračunate na nominalni iznos deviznih pozicija bilance (bez umanjenja za ispravak vrijednosti), a na računu 6409 neto tečajne razlike po računima ispravaka vrijednosti koji su nominirani u stranoj valuti. Iznimno od navedenog, tečajne razlike koje se odnose na potraživanja i obveze s osnove prihoda odnosno troškova ne knjiže se na račun 640 nego na posebne račune u okviru skupine 60 ili 61, odnosno 66 ili 67.

- (3) Račun 6400 koristi se prema sljedećoj shemi za knjiženje:

Opis	Račun	
	Duguje	Potražuje
a) Negativne tečajne razlike:		
Smanjenje imovine nominirane u devizama	6400	računi aktive u devizama
Povećanje obveza nominiranih u devizama	6400	računi pasive u devizama
b) Pozitivne tečajne razlike		
Povećanje imovine nominirane u devizama	računi aktive u devizama	6400
Smanjenje obveza nominiranih u devizama	računi pasive u devizama	6400

- (4) Račun 6409 koristi se prema sljedećoj shemi za knjiženje:

Opis	Račun	
	Duguje	Potražuje
a) Negativne tečajne razlike:		
Povećanje ispravaka vrijednosti za rizičnu aktivu nominiranu u devizama	6409	računi ispravaka vrijednosti
b) Pozitivne tečajne razlike		
Smanjenje ispravaka vrijednosti za rizičnu aktivu nominiranu u devizama	računi ispravaka vrijednosti	6409

- (5) Tehnika knjiženja tečajnih razlika na računu 6400 i 6409 mora osigurati da dugovni promet ovih računa odražava nastale negativne tečajne razlike, a potražni promet pozitivne tečajne razlike, dok stanje računa treba odražavati neto efekt tečajnih razlika, nastalih usklađivanjem vrijednosti deviznih pozicija bilance, odnosno ispravaka vrijednosti nominiranih u devizama. Da bi se to postiglo eventualne ispravke pogrešnih knjiženja na ovim računima treba provoditi metodom crvenog storna (a ne na suprotnoj strani istog računa).
- (6) Na računu 641 iskazuju se neto tečajne razlike zbog svođenja pozicija bilance s (dvosmjernom) valutnom klauzulom na ugovoreni tečaj. Funkcija računa 6410 i 6419 analogna je funkciji računa 6400 odnosno 6409.
- (7) Na računima u okviru računa 642 iskazuju se učinci vrijednosnog usklađivanja goodwill-a, ulaganja u zajedničke pothvate, pridružena društva i podružnice.

- (8) Na računu 6430 iskazuje se dobitak/gubitak s osnove vrijednosnog usklađivanja financijske imovine koja se drži radi trgovanja, (nerealizirani dobitak/gubitak), kao i dobitak/gubitak nastao prodajom ove kategorije imovine. Osim navedenog na ovom računu se također iskazuju učinci promjene fer vrijednosti financijskih obveza namijenjenih trgovanju.
- (9) Na računu 6431 iskazuje se dobitak/gubitak od FX transakcija spot karaktera (tečajne razlike kod kupoprodaje deviza i efektivnog stranog novca).
- (10) Na računu 6432 iskazuje se dobitak/gubitak s osnove promjene fer vrijednosti derivata koji se drže radi trgovanja (nerealizirani dobitak/gubitak), kao i dobitak/gubitak ostvaren prodajom derivata (realizirani dobitak/gubitak).
- (11) Na računu 6433 iskazuje se dobitak/gubitak od ugrađenih derivata, osim dobitka/gubitka koji proizlaze iz ugovora s jednosmjernom valutnom klauzulom, što se iskazuje na računu 6436. Protustavka računu 6433 su računi derivatne financijske imovine (3910 i 4910) i derivatnih financijskih obveza (7910 i 8910).
- (12) Na računu 6434 iskazuje se dobitak/gubitak odnosno prihodi/troškovi koji su povezani s trgovanjem kunskom gotovinom između banaka, što ga banke obavljaju u svrhu snabdijevanja gotovim novcem koji im je potreban za opsluživanje fizičkih i pravnih osoba kunskom gotovinom.
- (13) Na računu 6435 iskazuje se dobitak/gubitak s osnove vrijednosnog usklađivanja financijske imovine koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka, s kojom se aktivno ne trguje (nerealizirani dobitak/gubitak), kao i dobitak/gubitak nastao prodajom ove kategorije imovine.
- (14) Na računu 6436 iskazuje se dobit/gubitak koji proizlaze iz ugovora s jednosmjernom valutnom klauzulom (usklađivanje s promjenom tečaja strane valute). Protustavka računu 6436 su računi derivatne imovine i obveza koje nastaju temeljem ugovora s jednosmjernom valutnom klauzulom (računi 4916 i 8916).
- (15) Na računu 6440 iskazuje se realizirani dobitak/gubitak nastao iz aktivnosti u kategoriji imovine raspoložive za prodaju. Ako se provedi umanjenje vrijednosti vlasničkih instrumenata onda se na račun 6440 prenosi nerealizirani dobitak/gubitak s osnove promjene fer vrijednosti koji je bio do momenta umanjenja iskazan na računu 9060. Na računu 6441 iskazuju se realizirane tečajne razlike po vlasničkim instrumentima iz kategorije imovine raspoložive za prodaju. Osim navedenog, u slučaju umanjenja vrijednosti vlasničkih instrumenata iz portfelja raspoloživo za prodaju na račun 6441 prenose se nerealizirane tečajne razlike s računa 9061. Umanjenje vrijednosti vlasničkih instrumenata iz kategorije imovine raspoložive za prodaju iskazuje na računu 6442.

- (16) Na računu 645 iskazuje se dobitak/gubitak nastao kod prodaje financijske imovine koja je klasificirana u kategoriju koja se drži do dospijeca (ukoliko u iznimnim slučajevima uslijedi prodaja imovine iz ove kategorije prije roka dospijeca).
- (17) Na računu 646 iskazuje se dobitak/gubitak s osnove promjene fer vrijednosti zaštićenih stavki i instrumenta zaštite koji se odnose na određene zaštićene stavke. Ovaj dobitak/gubitak de facto odražava neučinkoviti dio zaštite, ali još uvijek uz pretpostavku ostvarene učinkovitosti unutar raspona utvrđenog MRS-om 39.
- (18) Na računima u okviru računa 6470 (prema nazivu računa) iskazuju se troškovi vrijednosnog usklađivanja odnosno ispravak vrijednosti kredita, depozita i ulaganja u dužničke vrijednosne papire koji se drže do dospijeca, odnosno financijske imovine koja se vrednuje po amortizacijskom trošku, kao i ispravak vrijednosti ulaganja u dužničke instrumente koji pripadaju portfelju koji je raspoloživ za prodaju (ispravak vrijednosti plasmana koji su sukladno Odluci o klasifikaciji plasmana i potencijalnih obveza banaka raspoređeni u rizičnu skupinu B i C).
- Dugovni promet pojedinog računa u okviru računa 6470 predstavlja trošak provedenog ispravka vrijednosti plasmana, kojemu je protustavka potražni promet računa ispravka vrijednosti plasmana (računi aktive s posljednjom znamenkom 9). Ovaj trošak sadržava i diskont očekivanih budućih priljeva s osnove djelomično nadoknadivih plasmana. Potražni promet pojedinog računa u okviru računa 6470 predstavlja smanjenje troška ispravka vrijednosti plasmana. Smanjenje navedenog troška može uslijediti zbog smanjenog stupnja procijenjene rizičnosti plasmana ili zbog naplate potraživanja za koje je prethodno proveden ispravak vrijednosti. Protustavka potražnom prometu pojedinog računa u okviru računa 6470 je dugovni promet računa ispravka vrijednosti plasmana (računi aktive s posljednjom znamenkom 9). Osim navedenog, potražni promet pojedinog računa u okviru računa 6470 uključuje i smanjenje učešća diskonta očekivanih budućih priljeva u trošku ispravka vrijednosti plasmana do kojeg dolazi uslijed protoka vremena (amortizacija diskonta). Navedeno u ovom stavku ne isključuje mogućnost da banka (ako to smatra potrebnim) na odgovarajući način raščlani propisane račune u okviru računa 6470 u svrhu odvojenog praćenja povećanja odnosno smanjenja diskonta očekivanih budućih priljeva s osnove djelomično nadoknadivih plasmana, kao sastavnog dijela povećanja odnosno smanjenja troška ispravka vrijednosti plasmana kao cjeline.
- (19) Na računu 6471 iskazuju se troškovi vrijednosnog usklađivanja (ispravak vrijednosti) tražbina na osnovi kamatnih prihoda, sukladno Odluci o klasifikaciji plasmana i potencijalnih obveza banaka (članak 10. stavak 2. Odluke).

- (20) Na računu 6475 iskazuju se troškovi vrijednosnog usklađivanja (ispravak vrijednosti) tražbina na osnovi nekamatnih prihoda/naknada za bankovne usluge, sukladno Odluci o klasifikaciji plasmana i potencijalnih obveza banaka (članak 9. stavak 6. Odluke).
- (21) Na računu 6478 iskazuju se prihodi ostvareni naplatom (glavnice) plasmana koji su otpisani u prethodnim godinama, odnosno koji su bili preneseni iz bilance u izvanbilančnu evidenciju, a koji su ipak nakon toga djelomično ili u cijelosti naplaćeni.
- (22) Na računu 6479 iskazuju se troškovi vrijednosnog usklađivanja (ispravak vrijednosti) tražbina po ostalim osnovama po kojima je banka izložena kreditnom riziku, a koji nisu obuhvaćeni drugim računima u okviru računa 647.
- (23) Na računu 648 iskazuju se troškovi vrijednosnog usklađivanja koji se utvrđuju na skupnoj osnovi za plasmane koji su klasificirani u rizičnu skupinu A (članak 24. Odluke o klasifikaciji plasmana i potencijalnih obveza banaka). Protustavka ovom računu nisu računi ispravaka vrijednosti odgovarajućih pozicija aktive, nego račun 916 čije se stanje u financijskim izvješćima iskazuje kao stavka koja umanjuje bilančnu aktivu.
- (24) Na računu 6490 iskazuju se troškovi rezerviranja za identificirane gubitke koji su utvrđeni na pojedinačnoj osnovi po izvanbilančnim potencijalnim obvezama rizične skupine B i C, uz odobrenje računa 280 (članak 22. Odluke o klasifikaciji plasmana i potencijalnih obveza banaka).
- (25) Na računu 6491 iskazuju se troškovi rezerviranja za identificirane gubitke koji su utvrđeni na skupnoj osnovi po izvanbilančnim potencijalnim obvezama rizične skupine A, uz odobrenje računa 917 (članak 24. Odluke o klasifikaciji plasmana i potencijalnih obveza banaka).

3.8.7 SKUPINA 65 – PRIHODI OD VLASNIČKIH ULAGANJA (OSIM ULAGANJA U PODRUŽNICE I PRIDRUŽENE KOMPANIJE AKO SE VREDNUJU PO METODI UDJELA)

Na računima skupine 65 iskazuju se prihodi od dionica (dividende) i poslovnih udjela koji se drže u portfelju radi trgovanja, uključujući instrumente s kojima se aktivno ne trguje, a koji se vrednuju po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka, kao i instrumente koji se drže u portfelju raspoloživom za prodaju (računi 650, 651 i 659), kao i prihodi od vlasničkih ulaganja u zajedničke pothvate, pridružena društva i podružnice koja se iskazuju po trošku (računi u okviru računa 655).

3.8.8 SKUPINA 66 – KAMATNI PRIHODI

- (1) Na računima u okviru skupine 66 iskazuju se kamatni prihodi obračunskog razdoblja, koji se priznaju u računu dobitka i gubitka u skladu s Odlukom o klasifikaciji plasmana i potencijalnih obveza banaka (članak 10. i članak 13. Odluke).
- (2) Pod kamatnim prihodima podrazumijevaju se prihodi od aktivne kamate i drugi prihodi (provizije/naknade), koji su izravno povezani s odobrenim kreditima i drugim plasmanima, odnosno kojima osnovicu za obračun čine krediti i drugi plasmani, bilo da se obračun obavlja jednokratno ili na vremenskoj osnovi. Osim navedenog kamatnim prihodom smatra se i kamata koju banka naplaćuje u skladu s ugovorom o kamatnom SWAP-u.
- (3) Kamatni prihodi se iskazuju prema sektorskoj pripadnosti i vrsti instrumenata na koje se odnose. Pritom se na računima skupine 66 odvojeno prate kamatni prihodi koji se odnose na plasmane rizične skupine A (članak 10. Odluke o klasifikaciji plasmana i potencijalnih obveza banaka) od kamatnih prihoda koji se odnose na plasmane rizične skupine B, te iznimno na plasmane rizične skupine C (članak 13. Odluke o klasifikaciji plasmana i potencijalnih obveza banaka).
- (4) Kamatni prihodi na plasmane rizične skupine A iskazuju se računima skupine 66 u čijoj konstrukciji treća i četvrta znamenka označava institucionalni sektor. Kamatni prihodi na plasmane rizične skupine B i C iskazuju se na računima u okviru računa 666 (koji su u kontnom planu nazvani "kamatni prihodi na djelomično nadoknadbive plasmane") u čijoj konstrukciji četvrta i peta znamenka označava institucionalni sektor. Izuzetak od navedene sektorske podjele su prihodi po ugovorima o kamatnom SWAP-u (račun 665) i tečajne razlike koje se odnose na potraživanja po kamatnim prihodima, za koje se ne zahtijeva knjiženje prema sektorskoj podjeli (račun 667).
- (5) Na računu 6670 odnosno 6671 iskazuju se na neto osnovi troškovi/prihodi od tečajnih razlika što se odnose na potraživanja na osnovi aktivne kamate u devizi odnosno uz valutnu klauzulu, čime se korigiraju (ovisno o smjeru kretanja tečaja) na više ili na niže ukupni kamatni prihodi. U slučaju aprecijacije domaće valute tečajna razlika povećava potraživanje na osnovi kamate, te se za iznos toga povećanja zadužuju odgovarajući računi skupine 13 odnosno 11, a odobrava račun 6670 odnosno 6671. U slučaju deprecijacije domaće valute tečajna razlika s osnove kamatnih potraživanja knjiže se obrnuto u odnosu na navedena knjiženja u ovome stavku.

3.8.9 SKUPINA 67 – NEKAMATNI PRIHODI OD NAKNADA/PROVIZIJA ZA BANKOVNE USLUGE

- (1) Na računima skupine 67 iskazuju se (prema nazivima računa u KPB) nekamatni prihodi od provizija ili naknada za bankovne usluge. Priznavanje ove vrste prihoda u računu dobitka i gubitka provodi se sukladno članku 9. stavak 6. Odluke o klasifikaciji plasmana i potencijalnih obveza banaka.
- (2) Pod nekamatnim prihodima podrazumijevaju se svi prihodi koje banka ostvaruje pružanjem usluga svojim klijentima, korištenjem ljudskih i tehničkih resursa banke, ali bez izravnog angažiranja novčanih sredstava (pružajući usluge ne pojavljuje se plasman u aktivi banke). To su npr. provizije ili naknade za:
 - ◆ usluge platnog prometa (uključujući otvaranje akreditiva),
 - ◆ izdavanje garancija i drugih oblika jamstava, uključujući akceptiranje mjenica (akceptni krediti) osim prihoda na dospjele akceptne kredite,
 - ◆ upravljanje zajmovima u ime i za račun drugih osoba (mandatni poslovi)
 - ◆ skrb o vrijednosnim papirima i transakcije s istima u ime i za račun drugih osoba,
 - ◆ iznajmljivanja sefova i druge izvanbilančne aktivnosti banke
 - ◆ druge usluge čije pružanje nije povezano s angažiranjem novčanih sredstava banke.
- (3) Na računima u okviru računa 6770 odnosno 6671 iskazuju se neto tečajne razlike koje se odnose na potraživanja na osnovi nekamatnih prihoda u devizama, odnosno uz valutnu klauzulu. Funkcija ovih računa analogna je opisanoj funkciji računa 6670 odnosno 6671.

3.8.10 SKUPINA 68 – IZVANREDNI PRIHODI I OSTALI NEKAMATNI PRIHODI

- (1) Na računu 680 iskazuju se izvanredni prihodi, pod kojima se podrazumijevaju prihodi koji nisu uobičajeni u bankovnom poslovanju, odnosno koji se jasno razlikuju od prihoda koji su vezani uz redovne aktivnosti banke, te koji se ne pojavljuju često ili redovito (MRS 8).
- (2) Na ostalim računima ove skupine (koje raspoređuje sama banka prema svojim potrebama) iskazuju se ostali prihodi banke za koje nije drugdje u okviru razreda 6 predviđen odgovarajući račun.

3.8.11 SKUPINA 69 – FINANCIJSKI REZULTAT POSLOVANJA

Na računima skupine 69 iskazuje se razlika prihoda i rashoda za obračunsko razdoblje i obveze za porez na dobit, te ostvarena dobit ili gubitak tekuće godine, prema nazivima računa ove skupine.

3.9 RAZRED 7 – OBVEZE U DEVIZAMA

3.9.1 OPĆENITO O SADRŽAJU RAČUNA RAZREDA 7

Na pojedinim skupinama računa ovog razreda iskazuju se obveze banke u devizama na osnovi redovnih i posebnih deviznih računa, emitiranih dužničkih vrijednosnih papira od strane banke, primljenih oročenih deviznih depozita i kredita, te derivatnih financijskih instrumenata.

3.9.2 SKUPINA 70 – REDOVNI DEVIZNI RAČUNI

- (1) Na računima skupine 70 vode se (prema nazivima računa) devizna sredstva domaćih i stranih osoba (rezidenti i nerezidenti) koja te osobe stječu naplatom svojih deviznih potraživanja na osnovi izvoza robe i usluga i na druge načine u skladu s propisima kojima se uređuje devizno poslovanje.
- (2) Priljevi sredstava na redovne devizne račune klijenata banke knjiže se u korist, a odljevi na teret ovih računa. Pritom se na teret ovih računa mogu knjižiti transakcije do visine pokrića na individualnom računu pojedinog klijenata banke. Eventualno plaćanje iznad raspoloživog pokrića (ako je ugovoreno odnosno odobreno od strane banke) smatra se kreditom, te se knjiži na odgovarajuće račune 34xx8 u okviru razreda 3 kao iskorišteni okvirni kredit. Pod iskorištenim okvirnim kreditima podrazumijevaju se oni plasmani banke koji nastaju sukladno ugovoru između banke i njezinih klijenata (poslovnih subjekata i građana). Temeljem ovog ugovora poslovni subjekt odnosno građanin može raspolagati s većim iznosom od dnevnog stanja novčanih sredstava na njegovom računu, a najviše do iznosa ugovorenog okvirnog kredita. Pod ugovorom u smislu ovog stavka podrazumijeva se i obavijest koju banaka dostavi klijentu o dozvoljenom prekoračenju na njegovom računu. Iskorišteni iznos iznad stanja na računu klijenata predstavlja kredit koji se knjiži na račune 34xx8. Iznimno, iznosi koji prelaze raspoloživo pokriće na računu klijenta mogu se alternativno (iz razloga pojednostavljenja sheme knjiženja) knjižiti na teret računa skupine 70, ali se u tome slučaju dugovna stanja na individualnim računima klijenata u okviru skupine 70 trebaju iskazivati u financijskim izvješćima kao stavke aktive (iskorišteni krediti) a ne kao smanjenje depozita u pasivi.

3.9.3 SKUPINA 71 – POSEBNI DEVIZNI RAČUNI PRAVNIH OSOBA, DEVIZNI RAČUNI I DEVIZNI ŠTEDNI ULOZI PO VIĐENJU STANOVNIŠTVA

- (1) Na računima u okviru skupine 71 vode se (prema nazivima pojedinih računa) priljevi odnosno odljevi deviza po pojedinim specifičnim poslovima koji se ne iskazuju na redovnim deviznim računima u skupini računa 70.
- (2) Na računu 71204 odnosno 71224 odnosno 71304 iskazuju se primljena devizna sredstva s osnove donacija od nerezidenata, koje ovi doniraju državnim jedinicama i neprofitnim institucijama.
- (3) Na računima 71xx5 (ovisno o sektorskoj pripadnosti klijenata) iskazuju se devizni priljevi s osnove investicijskih radova u inozemstvu, agencijskih poslova, posredovanja u trgovini s inozemstvom, poslova korisnika slobodnih zona, uloga nerezidenata za zajedničko poslovanje kao i poslovanja carinskog skladišta tipa "D" te odljevi s osnove prijenosa i plaćanja u zemlji ili inozemstvo s tih računa, u skladu s propisima kojima se uređuje devizno poslovanje.
- (4) Na računu 71116 odnosno 71156 ovlaštena banka za obavljanje platnog prometa s inozemstvom iskazuje primljena devizna sredstva s osnove obvezne pričuve u stranoj valuti od banke koja nema takvo ovlaštenje. Analogno tome banka koja nema ovlaštenje za obavljanje platnog prometa s inozemstvom, prenesena devizna sredstva na ovlaštenu banku iskazuje na računu 3116 – Devizni depoziti s osnove obvezne pričuve u stranoj valuti.
- (5) Na računu 7140 iskazuju se devizna sredstva po viđenju, koja se nalaze na žiro i tekućim deviznim računima građana koji se vode kod banke. Prema poreznim propisima, rezidenti obveznici poreza na dohodak dužni su sve primitke koji se smatraju dohotkom primiti isključivo putem žiro računa kod ovlaštene institucije za obavljanje platnog prometa. Preko ovog računa evidentiraju se i priljevi iz inozemstva rezidenata fizičkih osoba koje obavljaju djelatnost za koju se prema propisima nisu dužne registrirati (npr. fizičke osobe koje pružaju turističke usluge nerezidentima na osnovi zakona).
- (6) Na računu 7146 iskazuju se devizna sredstva ovlaštenog mjenjača koja ovlašteni mjenjač polaže i njima raspolaže u skladu s propisima.
- (7) Na računima 71xx7 vode se izdvojena devizna sredstva radi formiranja pokrića u svrhu plaćanja u inozemstvo. Preko ovog računa knjiže se sva pokrića za plaćanja u inozemstvo, bez obzira da li se ta pokrića formiraju kupoprodajom deviza ili prijenosom deviza s redovnog ili drugog posebnog deviznog računa.

(8) Na računu 718 iskazuju se primljena devizna sredstva temeljem ugovora o obavljanju poslova u ime i za račun trećih strana (mandatni poslovi). Osim sredstava koja su namijenjena kreditnim poslovima u mandatnom aranžmanu, na ovom računu iskazuju se i sredstva za druge namjene, kojima je banka dužna disponirati sukladno uvjetima koje odredi nalogodavac (npr. primljena sredstva za kupnju vrijednosnih papira i slično). S obzirom na to da su neplasirana novčana sredstva iskazana na ovom računu pasive uključena u stanje novčanih sredstava na računu 3100 odnosno 311, stanje neutrošenih novčanih sredstava na računu 718 uključuje se u bilancu banke. Međutim, kreirani plasmani iz ovih sredstava (krediti, ulaganja u vrijednosne papire i druge instrumente) ne iskazuju se u bilanci banke nego u bilanci mandatnih/povjereničkih poslova (MRS 30 točka 55).

3.9.4 SKUPINA 72 – OBVEZE PO IZDANIM VRIJEDNOSNIM PAPIRIMA U DEVIZAMA

Na računima skupine 72 iskazuju se prema nazivima računa obveze na osnovi dužničkih vrijednosnih papira koje emitira banka, a koji su nominirani u devizama (instrumenti tržišta novca, te obveznice i drugi dugoročni dužnički instrumenti).

3.9.5 SKUPINA 73 – PRIMLJENI OROČENI DEVIZNI DEPOZITI

Na računima skupine 73 iskazuju se prema nazivima računa obveze banke na osnovi primljenih oročenih deviznih depozita i depozita s otkaznim rokom, uključujući i devizne depozite građana na osnovi stare devizne štednje (javni dug).

Računi ove skupine raščlanjeni su prema sektorskoj pripadnosti deponenata i ugovorenim (izvornim) rokovima dospijeća. Kod depozita s otkaznim rokom pod ugovorenim rokom dospijeća podrazumijeva se otkazni rok.

3.9.6 SKUPINA 74 – PRIMLJENI DEVIZNI KREDITI

Na računima skupine 74 iskazuju se obveze banke na osnovi primljenih deviznih kredita, prema nazivima računa.

Računi ove skupine raščlanjeni su prema sektorskoj pripadnosti kreditora i ugovorenim (izvornim) rokovima dospijeća.

3.9.7 SKUPINA 77 – FINANCIJSKE OBVEZE U DEVIZAMA KOJE SE DRŽE RADI TRGOVANJA (OBVEZE ISPORUKE VRIJEDNOSNIH PAPIRA)

Na računima ove skupine iskazuju se obveze nominirane u devizama koje se drže radi trgovanja, kao što su derivatne financijske obveze koje nisu instrumenti zaštite i obveze isporuke prodanih vrijednosnih papira koji još nisu postali vlastiti - npr. obveza isporuke prodanih vrijednosnih papira koji su primljenu u zalog po repo kreditima (MRS 39 točka UP15).

3.9.9 SKUPINA 79 – DERIVATNE FINANCIJSKE OBVEZE U DEVIZAMA

Funkcija ove skupine računa objašnjena je zajedno s računima skupine 94 i 95 (ugovorena vrijednost derivatnih financijskih instrumenata).

3.10 RAZRED 8 –OBVEZE U DOMAĆOJ VALUTI

3.10.1 OPĆENITO O SADRŽAJU RAČUNA RAZREDA 8

Na pojedinim skupinama računa ovog razreda iskazuju se obveze banke u domaćoj valuti na osnovi primljenih depozita i kredita, emitiranih dužničkih vrijednosnih papira, te obveze proizašle iz derivatnih financijskih instrumenata.

3.10.2 SKUPINA 80 – DEPOZITI PO ŽIRO I TEKUĆIM RAČUNIMA

- (1) Na računima skupine 80 iskazuju se sredstva po viđenju, koja se nalaze na žiro i tekućim računima poslovnih subjekata i građana koji se vode kod banke. Sredstva na žiro i tekućim računima iskazuju se na odgovarajućim računima ove skupine, ovisno o sektorskoj pripadnosti vlasnika računa.
- (2) Priljevi sredstava na račune klijenata banke knjiže se u korist, a odljevi na teret tih računa. Pritom se na teret ovih računa mogu knjižiti transakcije do visine pokrića na individualnom računu pojedinog klijenata banke. Eventualno plaćanje iznad raspoloživog pokrića (ako je ugovoreno odnosno odobreno od strane banke) smatra se kreditom, te se knjiži na odgovarajuće račune u okviru skupine 50 kao iskorišteni okvirni kredit. Detaljnije o načinu knjiženja i prikazivanja u financijskim izvješćima iskorištenih okvirnih kredita vidjeti u opisu funkcije računa 50xx8 (iskorišteni okvirni krediti u kunama).

3.10.3 SKUPINA 81 – ŠTEDNI DEPOZITI PO VIĐENJU I OSTALI PRIVREMENI (OGRANIČENI) DEPOZITI

- (1) Na računima skupine 81 iskazuju se primljeni depoziti pravnih i fizičkih osoba koji nemaju unaprijed utvrđen rok dospijea ili otkazni rok, tj. depoziti po viđenju koji imaju štedni karakter i koji nisu u funkciji tekućeg platnog prometa, kao i razni privremeni (ograničeni) depoziti koji mogu biti s određenom svrhom preneseni sa žiro i tekućih računa (npr. izdvojena sredstva po nalogu suda i slično).
- (2) Na računu 818 iskazuju se primljena sredstva temeljem ugovora o obavljanju poslova u ime i za račun trećih strana (mandatni poslovi). Osim sredstava koja su namijenjena kreditnim poslovima u mandatnom aranžmanu, na ovom računu iskazuju se i sredstva za druge namjene, kojima je banka dužna disponirati sukladno uvjetima koje odredi nalogodavac (npr. primljena sredstva za kupnju vrijednosnih papira i slično). S obzirom na to da su neplasirana sredstva na ovom računu uključena u stanje žiro računa banke (račun 1000) stanje neutrošenih novčanih sredstava na datum bilance koja su iskazana na računu 818 uključuje se u bilancu banke. Međutim, kreirani plasmani iz ovih sredstava (kreditni, ulaganja u vrijednosne papire i druge instrumente) ne iskazuju se u bilanci banke nego u bilanci mandatnih/povjereničkih poslova (MRS 30 točka 55).

3.10.4 SKUPINA 82 – IZDANI DUŽNIČKI VRIJEDNOSNI PAPIRI

Na računima u okviru skupine 82 iskazuju se obveze na osnovi emitiranih vlastitih dužničkih vrijednosnih papira u cilju prikupljanja izvora sredstava, osim hibridnih i podređenih instrumenata koje banka emitira u svrhu prikupljanja dopunskog kapitala, koji se vode na računima skupine 91.

Na posebnom računu u okviru skupine 82 iskazuju se i obveze na osnovi akceptiranih mjenica (račun 823). Protustavka ovim obvezama su akceptni krediti u aktivi (skupina računa 55).

3.10.5 SKUPINA 83 – PRIMLJENI OROČENI KUNSKI DEPOZITI

Na računima skupine 83 iskazuju se prema nazivima računa obveze banke na osnovi primljenih oročenih kunskih depozita i depozita s otkaznim rokom.

Računi ove skupine raščlanjeni su prema sektorskoj pripadnosti deponenata i ugovorenim (izvornim) rokovima dospijea. Kod depozita s otkaznim rokom pod ugovorenim rokom dospijea podrazumijeva se otkazni rok.

3.10.6 SKUPINA 84 – PRIMLJENI KUNSKI KREDITI

Na računima skupine 84 iskazuju se prema nazivima računa obveze banke na osnovi primljenih kunskih kredita.

Računi ove skupine raščlanjeni su prema sektorskoj pripadnosti kreditora i ugovorenim (izvornim) rokovima dospijeća.

3.10.7 SKUPINA 85 - PRIMLJENI DEPOZITI S VALUTNOM KLAUZULOM

(1) Na računima 85xx (treća i četvrta znamenka u konstrukciji računa označava podsektor) iskazuju se primljeni kunski depoziti s ugovorenom dvosmjernom valutnom klauzulom. Raspored i funkcija računa ove skupine u svemu su analogni računima skupine 83 - primljeni kunski depoziti. Tečajne razlike po depozitima s ugovorenom dvosmjernom valutnom klauzulom knjiže se na iste račune na kojima je iskazana početna vrijednost depozita, uz knjiženje protustavke na računu 641.

(2) Na računima 856xx (četvrta i peta znamenka u konstrukciji računa označava podsektor) iskazuju se primljeni kunski depoziti s ugovorenom jednosmjernom valutnom klauzulom, čija se vrijednost sukladno ugovoru povećava u slučaju deprecijacije kune u odnosu na ugovorom određenu stranu valutu (obveza s ugrađenim derivatom). Povećanje fer vrijednosti ovog ugrađenog derivata knjiži se u korist računa 8916 (fer vrijednost ugrađenih derivata čija je odnosna varijabla tečaj) i na teret računa 6436 (dobitak/gubitak od ugrađenih derivata). Smanjenje fer vrijednosti ove ovog ugrađenog derivata knjiži se obrnuto od naprijed navedenog.

3.10.8 SKUPINA 86 - PRIMLJENI KREDITI S VALUTNOM KLAUZULOM

Na računima skupine 86 iskazuju se primljeni krediti koji su nominirani u stranoj, a plativi su u domaćoj valuti (dvosmjerna valutna klauzula). Raspored i funkcija računa ove skupine u svemu su analogni računima skupine 84 - primljeni kunski krediti.

3.10.9 SKUPINA 87 – FINANCIJSKE OBVEZE KOJE SE DRŽE RADI TRGOVANJA (OBVEZE ISPORUKE VRIJEDNOSNIH PAPIRA)

Na računima ove skupine iskazuju se obveze nominirane u kunama koje se drže radi trgovanja, kao što su derivatne obveze koje nisu instrumenti zaštite i obveze isporuke prodanih vrijednosnih papira koji još nisu postali vlastiti - npr. obveza isporuke prodanih vrijednosnih papira koji su primljenu u zalog po repo kreditima (MRS 39 točka UP15).

3.10.10 SKUPINA 88 – OBVEZA NA OSNOVI FINACIJSKOG NAJMA (LIZINGA)

Na računima ove skupine iskazuju se obveze banke u slučaju da banka umjesto kupnjom ili poslovnim najmom pribavlja nekretnine i opremu putem financijskog najma.

3.10.11 SKUPINA 89 – DERIVATNE FINACIJSKE OBVEZE

Funkcija ove skupine računa objašnjena je zajedno s računima skupine 94 i 95 (ugovorena vrijednost derivatnih financijskih instrumenata).

3.11 RAZRED 9 – KAPITAL I IZVANBILANČNI ZAPISI

3.11.1 SKUPINA 90 – TEMELJNI KAPITAL I REZERVE (OSNOVNI KAPITAL)

- (1) Na računu 9000 iskazuje se iznos uplaćenih dionica banke, osim kumulativnih povlaštenih dionica koje se kao sastavni dio dopunskog kapitala iskazuju na računu 9150.
- (2) Na računu 9009 iskazuje se početno priznati iznos (nominalna vrijednost) otkupljenih vlastitih dionica (trezorske dionice), osim otkupljenih kumulativnih povlaštenih dionica koje se iskazuju na računu 9159. Početno priznati iznos (nominalna vrijednost) otkupljenih vlastitih dionica odobrava se računu 9009 odnosno 9159 uz zaduženje računa 9000 odnosno 9159. Istovremeno s ovim knjiženjem, otkupljene vlastite dionice knjiže se po trošku ulaganja zaduženjem računa 090 odnosno 091 uz odobrenje žiro računa. Kod prodaje prethodno otkupljenih vlastitih dionica provode se istovremeno obrnuta knjiženja na računima aktive i na računima pasive uz knjiženje kapitalnog dobitka/gubitka od prodaje vlastitih dionica na račun 9011.
- (3) Knjiženja u glavnoj knjizi na računima u okviru računa 900 provode se samo u slučaju povećanja ili smanjenja dioničkog kapitala (pod smanjenjem se podrazumijeva i stjecanje vlastitih dionica). Promjene vlasnika dionica nemaju utjecaja na knjiženja na navedenim računima. Podatke o vlasničkoj strukturi dioničkog kapitala i druge podatke o dionicama i njihovim vlasnicima, banka osigurava u knjizi dionica i drugim analitičkim evidencijama.
- (4) Ako se dionice prilikom emisije prodaju po višoj cijeni od nominalne, ta razlika predstavlja kapitalni dobitak i knjiži se u korist računa 9010, dok se dobitak/gubitak ostvaren otkupom i prodajom vlastitih dionica knjiži na račun 9011.
- (5) Na računima u okviru računa 902 iskazuju se rezerve koje se formiraju iz ostvarenog dobitka nakon oporezivanja prema zakonu i statutu banke.

- (6) Na računu 903 iskazuje se zadržani dobitak ili preneseni gubitak iz prethodnih godina. Knjiženje na ovom računu provodi se nakon donošenja odluke koju je na temelju zakona i statuta banke donijelo nadležno tijelo banke da se ostvareni dobitak prethodne godine rasporedi u kategoriju zadržanog dobitka odnosno da se gubitak nastao u prethodnoj godini iskaže u poslovnim knjigama i financijskim izvješćima tekućeg razdoblja kao preneseni gubitak iz prethodne godine.
- (7) Na računu 904 iskazuje se neraspoređeni dobitak odnosno nepokriveni gubitak prethodne godine dok se ne donese odluka o upotrebi toga dobitka odnosno o načinu pokrivanja toga gubitka.
- (8) Na računu 905 iskazuje se dobitak/gubitak koji je ostvaren u godini odnosno razdoblju za koje se sastavlja financijsko izvješće. Ovaj se račun u pravilu koristi za knjiženje neto dobitka/gubitka (dobitak/gubitak nakon oporezivanja) koji je ostvaren u poslovnoj godini za koju se sastavljaju financijska izvješća. Ovo knjiženje se provodi pod datumom 31. 12. da bi se stanje toga računa iskazalo u bilanci na poziciji dobitak ili gubitak tekuće godine (prije raspodjele za dividende i druge namjene) pri čemu se pod tekućom godinom podrazumijeva ona godina odnosno razdoblje za koju se sastavlja bilanca i druga izvješća. Prije sastavljanja bilance na datum koji slijedi iza 31.12. prethodne godine (mjesečna i/ili tromjesečna izvješća) iskazani dobitak/gubitak na računu 905 na dan 31.12. prethodne godine prenosi se na račun 904 (neraspoređeni dobitak/nepokriveni gubitak prethodne godine), ako do tada još nije donesena odluka o upotrebi dobitka odnosno o načinu pokrivanja gubitka, a ako je ta odluka donesena onda na odgovarajuće račune u skladu s donesenom odlukom.
- (9) Na računu 9060 iskazuje se nerealizirani dobitak/gubitak s osnove promjene fer vrijednosti financijske imovine raspoložive za prodaju. Kada se financijska imovina (za koju je nerealizirani dobitak/gubitak priznat u kapitalu) proda ili ako dođe do umanjenja vrijednosti vlasničkih instrumenata, kumulativni dobitak/gubitak koji je prije bio priznat u kapitalu treba prenijeti s računa 9060 u račun dobitka i gubitka odnosno na račun 6440. Na računu 9061 iskazuju se nerealizirane tečajne razlike po vlasničkim instrumentima iz portfelja imovine raspoložive za prodaju, koje se u momentu realizacije prenose u račun dobiti i gubitka na račun 6441.
- (10) Na računu 907 iskazuju se rezerve koje proiziđu iz transakcija zaštite (MRS 39 točka 89 - 102). Protustavka ovom knjiženju su računi derivatne financijske imovine (392 ili 492 odnosno derivatnih financijskih obveza 792 odnosno 892), što je detaljnije objašnjeno u stavcima 12. do 14. točke 3.11.5.1 ove Upute.
- (11) Na računu 908 iskazuju se rezerve koje su rezultat revalorizacije dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine (MRS 16 i MRS 36).

- (12) Na računu 909 iskazuju se ostale rezerve koje nisu obuhvaćene drugim računima ove skupine, kao npr. rezerve na osnovi neprodanih stanova na kojima je postojalo stanarsko pravo, revalorizacijske rezerve i slično.

3.11.2 SKUPINA 91 – DOPUNSKI KAPITAL (U KUNAMA)

- (1) Na računima skupine 91 iskazuju se obveze banke na osnovi hibridnih i podređenih instrumenata nominiranih u kunama putem kojih banka pribavlja dopunski kapital, te posebne rezerve za neidentificirane gubitke po plasmanima i potencijalnim obvezama, koje se sukladno Odluci o adekvatnosti kapitala ("Narodne novine" br. 17/03) smatraju dopunskim kapitalom. Na računima ove skupine iskazuje se ukupna vrijednost spomenutih instrumenata kao takvih, bez obzira na to da li se u određenom momentu mogu prema Odluci o adekvatnosti kapitala priznati u jamstveni kapital u njihovom punom iznosu ili samo djelomično. S obzirom na to da je preostali rok dospjeća hibridnih i podređenih instrumenata jedan od bitnih kriterija prema kojem se utvrđuje iznos tih instrumenata koji se može priznati u jamstveni kapital banke, taj iznos se utvrđuje odgovarajućim obračunom na temelju podatka analitičkog knjigovodstva o stanju na dan obračuna instrumenata dopunskog kapitala prema preostalim rokovima dospjeća (računajući od dana obračuna do dana dospjeća pojedinog instrumenta) ili odgovarajućim detaljnijim raščlanjivanjem računa glavne knjige.
- (2) Računi ove skupine raspoređeni su prema sektorskoj pripadnosti vlasnika instrumenata dopunskog kapitala, a unutar toga prema vrstama instrumenata (hibridni instrumenti, podređeni instrumenti dopunskog kapitala-1 i podređeni instrumenti dopunskog kapitala-2).
- (3) Osim hibridnih i podređenih instrumenata na računima skupine 91 iskazuju se, kao sastavni dijelovi dopunskog kapitala, iznos uplaćenih kumulativnih povlaštenih dionica, te posebne rezerve za neidentificirane gubitke po plasmanima i potencijalnim obvezama banke.

3.11.3 SKUPINA 92 – DOPUNSKI KAPITAL UZ VALUTNU KLAUZULU

Na računima skupine 92 iskazuje se dopunski kapital nominiran u stranoj valuti a plativ u kunama obračunato po odgovarajućem tečaju u skladu s ugovorom između banke i vlasnika instrumenta dopunskog kapitala (dvosmjerna valutna klauzula). Raspored i funkcija računa skupine 92 analogan je onome što je navedeno u stavku 1. i 2. točke 3.11.2 u vezi računa dopunskog kapitala u kunama.

3.11.4 SKUPINA 93 – DOPUNSKI KAPITAL U DEVIZAMA

Na računima skupine 93 iskazuje se dopunski kapital nominiran i plativ u stranoj valuti u skladu s ugovorom između banke i vlasnika instrumenta dopunskog kapitala. Raspored i funkcija računa skupine 93 analogan je onome što je navedeno u stavku 1. i 2. točke 3.11.2. u vezi računa dopunskog kapitala u kunama.

3.11.5 SKUPINA 94 DO 99 – IZVANBILANČNA EVIDENCIJA (ZAPISI)

3.11.5.1 SKUPINA 94 DO 95 UGOVORENA VRIJEDNOST (“NOTIONAL AMOUNT”) DERIVATNIH FINACIJSKIH INSTRUMENTATA

(veza aktivni računi skupine 39, 49 i pasivni računi skupine 79, 89)

Opći naputci:

- (1) Na računima skupine 94 i 95 knjiže se derivatni financijski instrumenti, bez obzira na to da li je riječ o instrumentima koji se drže radi trgovanja, ugrađenim derivatima ili onima koji se koriste kao instrument zaštite, te bez obzira na valutu u kojoj je izražena odnosna varijabla derivatnih financijskih instrumenata.
- (2) Na računima u okviru računa 940 do 942, ovisno o tome što je odnosna varijabla («underlying»), knjiži se ugovorena vrijednost («notional amount») derivatnih financijskih instrumenata s obilježjem aktivne stavke odnosno imovine. Ovo se knjiženje istovremeno provodi kao protustavka na računu 954 (primjena načela dvojnog knjigovodstva). Za račune glavne knjige 940 do 942 vodi se analitičko knjigovodstvo (prema instrumentima, klijentima, valuti u kojoj je instrument denominiran, datumima trgovanja i namirenja, i drugim obilježjima).
- (3) Na računima u okviru računa 950 do 952, ovisno o tome što je odnosna varijabla («underlying»), knjiži se ugovorena vrijednost («notional amount») derivatnih financijskih instrumenata s obilježjem pasivne stavke odnosno obveze. Ovo se knjiženje istovremeno provodi kao protustavka na računu 945 (primjena načela dvojnog knjigovodstva). Za račune glavne knjige 950 do 952 vodi se analitičko knjigovodstvo (prema instrumentima, klijentima, valuti u kojoj je instrument denominiran, datumima trgovanja i namirenja, i drugim obilježjima).

- (4) Promjena fer vrijednosti derivatnih financijskih instrumenata koji su iskazani na računima izvanbilančne evidencije generira derivatnu financijsku imovinu ili derivatnu financijsku obvezu.

Ako se fer vrijednost aktivne izvanbilančne stavke iskazane na računima skupine 94 povećava ili fer vrijednost pasivne izvanbilančne stavke iskazane na računima skupine 95 smanjuje posljedica toga je povećanje derivatne financijske imovine ili smanjenje derivatne financijske obveze (pozitivna fer vrijednost derivata).

Obrnuto od naprijed navedenog, ako se fer vrijednost aktivne izvanbilančne stavke iskazane na računima skupine 94 smanjuje ili fer vrijednost pasivne izvanbilančne stavke iskazane na računima skupine 95 povećava posljedica toga je smanjenje derivatne financijske imovine ili povećanje derivatne financijske obveze (kada derivat poprimi negativnu fer vrijednost nastaje derivatna financijska obveza).

Derivatni instrumenti koji se drže radi trgovanja:

- (5) Ugovorena vrijednost derivatnih financijskih instrumenata koji se drže radi trgovanja knjiži se na odgovarajući račun u okviru računa 940 (instrumenti s obilježjem aktivne stavke) odnosno na odgovarajući račun u okviru računa 950 (instrumenti s obilježjem pasivne stavke).

Povećanje fer vrijednost derivatnih financijskih instrumenata koji se drže radi trgovanja knjiži se u bilanci (ovisno o tome da li je odnosna varijabla denominirana u stranoj ili domaćoj valuti) na teret aktivnih računa 390 odnosno 490 ili na teret pasivnih računa 790 odnosno 890, te u korist računa 6432 (dobitak/gubitak od trgovanja derivatima).

Knjiženje povećanja fer vrijednosti pojedinog derivatnog instrumenta zaduženjem aktivnih računa 390 odnosno 490 provodi se pod uvjetom da u prethodnom razdoblju po istom instrumentu nije nastala derivatna financijska obveza. U tome slučaju utvrđeno povećanje fer vrijednosti na datum bilance knjižit će se na teret pasivnih računa 790 odnosno 890 kao smanjenje derivatne financijske obveze nastale u prethodnom razdoblju, a tek eventualna razlika na teret aktivnih računa 390 odnosno 490.

Smanjenje fer vrijednost derivatnih financijskih instrumenata koji se drže radi trgovanja knjiži se u bilanci (ovisno o tome da li je odnosna varijabla denominirana u stranoj ili domaćoj valuti) u korist aktivnih računa 390 odnosno 490 ili u korist pasivnih računa 790 odnosno 890, te na teret računa 6432 (dobitak/gubitak od trgovanja derivatima).

Knjiženje smanjenja fer vrijednosti derivata u korist aktivnih računa 390 odnosno 490 može se provoditi pod uvjetom da se tim knjiženjem (promatrano na razini pojedinačnog ugovora) ovi računi ne dovedu u potražno stanje. Ukoliko je smanjenje fer vrijednosti derivata (promatrano na razini pojedinačnog ugovora) veće od prethodnog stanja na aktivnim računima 390 odnosno 490, u korist ovih računa može se na ime smanjenja fer vrijednosti knjižiti iznos u visini stanja na aktivnim računima 390 odnosno 490, a razlika iznad toga iznosa u korist pasivnih računa 790 odnosno 890 (nastanak derivatne financijske obveze).

- (6) Ukoliko je banka izdavatelj (writer) opcije iznos primljene premije, koja odražava fer vrijednost te opcije u trenutku njezina izdavanja, knjižiti će se na teret računa novčanih sredstava (1000, 3100, 3111), te u korist računa 790 ili 890, u okviru kojih će se provoditi daljnje usklađivanje s fer vrijednosti.

Ukoliko je banka kupac opcije iznos plaćene premije bit će knjižen na teret računa 390 ili 490, u okviru kojih će se provoditi daljnje usklađivanje s fer vrijednosti, te u korist računa novčanih sredstava (1000, 3100, 3111).

Ugrađeni derivati:

- (7) Derivatni financijski instrumenti koji sukladno MRS-u 39 udovoljavaju definiciji ugrađenog derivata, u računovodstvenom smislu se tretiraju na isti način kao i financijski instrumenti namijenjeni trgovanju.

Ugovorena vrijednost ugrađenih derivata knjiži se na račune u okviru računa 941 (instrumenti s obilježjem aktivne stavke), odnosno na račune u okviru računa 951 (instrumenti s obilježjem pasivne stavke).

Povećanje odnosno smanjenje fer vrijednosti ugrađenih derivata knjiži se kao što je objašnjeno u stavku 5. ove točke za knjiženje povećanja/smanjenja fer vrijednosti derivatnih financijskih instrumenata koji se drže radi trgovanja, s tom razlikom da se u tome slučaju koriste aktivni računi 391 odnosno 491 i pasivni računi 791 odnosno 891, te račun 6433 na kojem se knjiži dobitak/gubitak od ugrađenih derivata.

Ugovorena vrijednost ugrađenih derivatnih financijskih instrumenata po ugovorima s jednosmjernom valutnom klauzulom knjiži se na račun 9416 (aktivne stavke) odnosno račun 9516 (pasivne stavke). Kod inicijalnog knjiženja ovaj će iznos biti jednak istovremeno knjiženom iznosu na računima bilance (516 i/ili 536) odnosno 856. Na kasnije datume bilance stanje na računu 9416 odnosno 9516 uključivat će i fer vrijednost ove vrste ugrađenih derivata koja se knjiži na račun 4916 odnosno 8916, uz odobrenje/zaduženje računa 6436 (dobitak/gubitak s osnove povećanja odnosno

smanjenja fer vrijednosti ugrađenih derivata po ugovorima s jednosmjernom valutnom klauzulom).

Derivatni instrumenti koji se koriste kao instrument zaštite (hedging):

- (8) Pretpostavka primjene računovodstva zaštite u smislu ove Upute je ispunjenje uvjeta iz točke 88. MRS-a 39.

Derivatni financijski instrumenti mogu se koristiti kao instrumenti zaštite fer vrijednosti zaštićene stavke, novčanog toka ili neto investicije u strani entitet. Iako kontnim planom nije provedena podjela konta derivatnih financijskih instrumenata koji se koriste kao instrument zaštite prema vrsti zaštite, podrazumijeva se da banka može za potrebe vlastitog praćenja izvršiti dodatnu podjelu računa i prema tome kriteriju.

- (9) Ugovorena vrijednost derivatnih financijskih instrumenata koji se koriste kao instrument zaštite knjiži se na račune u okviru računa 942 (instrumenti s obilježjima aktivne stavke), odnosno na račune u okviru računa 952 (instrumenti s obilježjima pasivne stavke).

Zaštita fer vrijednosti:

- (10) Povećanje odnosno smanjenje fer vrijednosti derivata koji se koriste kao instrument zaštite fer vrijednosti zaštićene stavke knjiži se kao što je objašnjeno u stavku 5. ove točke za knjiženje povećanja/smanjenja fer vrijednosti derivatnih financijskih instrumenata koji se drže radi trgovanja, s tom razlikom da se u tome slučaju koriste aktivni računi 392 odnosno 492 i pasivni računi 792 odnosno 892, te račun 646 na kojem se knjiži dobitak/gubitak od transakcija zaštite.

Gubitak proizišao iz usklađivanja zaštićene stavke s njezinom fer vrijednosti knjiži se na teret računa 646, a dobitak proizišao iz povećanja fer vrijednosti zaštićene stavke knjiži se u korist računa 646 i obrnuto. Uz pretpostavku 100%-tne učinkovitosti odnosa zaštite, smanjenje fer vrijednosti zaštićene stavke u određenom iznosu odgovarat će isto tolikom povećanju fer vrijednosti derivatnog financijskog instrumenta koji se koristi kao instrument zaštite. Na taj će se način u računu dobitka ili gubitka u cijelosti neutralizirati gubitak do kojeg je došlo zbog smanjenja fer vrijednosti zaštićene stavke. Ako nije postignuta 100%-tna učinkovitost zaštite, ali se učinkovitost kreće unutar raspona od 80% do 120% (MRS 39 točka UP105) na računu 646 će se pojaviti saldo koji defacto odražava neučinkoviti dio zaštite.

- (11) U trenutku kada odnos zaštite fer vrijednosti ne udovoljava kriterijima propisanim MRS-om 39, banka je dužna derivat koji se koristi kao instrument zaštite, a ima pozitivnu fer vrijednost, prebaciti na račune 390 ili 490 Derivati namijenjeni trgovanju.

Neto dobitak razdoblja proizišao iz instrumenta zaštite koji ima pozitivnu fer vrijednost mora se prenijeti s računa 646 u korist računa 6432. Ukoliko derivat koji se koristi kao instrument zaštite ima negativnu fer vrijednost, banka je isti dužna prebaciti na račune 790 ili 890 Derivati namijenjeni trgovanju, dok se neto gubitak razdoblja proizišao iz instrumenta zaštite koji ima negativnu fer vrijednost s računa 646 mora proknjižiti na teret računa 6432.

Zaštita novčanog toka:

(12) Povećanje odnosno smanjenje fer vrijednosti derivata koji se koriste kao instrument zaštite novčanog toka knjiži se kao što je objašnjeno u stavku 5. ove točke za knjiženje povećanja/smanjenja fer vrijednosti derivatnih financijskih instrumenata koji se drže radi trgovanja, s tom razlikom da se u tome slučaju koriste aktivni računi 392 odnosno 492 i pasivni računi 792 odnosno 892, te račun 907 na kojem se knjiže rezerve koje proizidu iz transakcija zaštite.

Svaka daljnja promjena u njihovoj fer vrijednosti evidentira se u sklopu navedenih računa.

Ukoliko je primjerice predmetom zaštite financijski instrument s varijabilnom kamatnom stopom, a instrument zaštite kamatni SWAP, te uz pretpostavku 100%-tno učinkovitog odnosa zaštite, nakon početnog priznavanja zaštićene stavke kamatni SWAP će se evidentirati na teret računa 392 odnosno 492 ukoliko derivat ima pozitivnu fer vrijednost te u korist računa 907. Kamatni prihod koji proizlazi iz financijskog instrumenta s varijabilnom kamatnom stopom će se knjižiti u korist odgovarajućih računa kamatnih prihoda, u korist kojeg će biti knjiženi i neto novčani primici po kamatnom SWAP-u, koji proizlaze iz odnosa kamatnih stopa u SWAP ugovoru. Ukoliko iz odnosa kamatnih stopa u SWAP ugovoru proizlazi da će doći do neto novčanih izdataka, isti će se knjižiti na teret odgovarajućeg računa kamatnih prihoda (kao smanjenje kamatnih prihoda).

Svako daljnje usklađivanje kamatnog SWAP-a s fer vrijednosti će se knjižiti na teret ili u korist računa 392 ili 492 dok god derivat ima pozitivnu fer vrijednost te u korist ili na teret računa 907.

Knjiženje cjelokupnog iznosa fer vrijednosti derivatnog financijskog instrumenta na računu glavnice (račun 907) može se provesti pod uvjetom je postojanja 100%-tno učinkovitog odnosa zaštite. Neučinkoviti dio instrumenta zaštite mora se odmah priznati u računu dobitka i gubitka na računu 646.

(13) Ako u primjeru iz stavka 12. ove točke kamatni SWAP kao instrument zaštite ima negativnu fer vrijednost, isti će se evidentirati u korist računa 792 odnosno 892, te na

teret računa 907. Knjiženje kamatnih prihoda ili rashoda se provodi na isti način kao i kod kamatnog SWAP-a s pozitivnom fer vrijednosti. Svako daljnje usklađivanje kamatnog SWAP-a s fer vrijednosti će se knjižiti u korist ili na teret računa 792 ili 892 dok god derivat ima negativnu fer vrijednost te na teret ili u korist računa 907.

(14) U trenutku kada odnos zaštite novčanog toka više ne udovoljava kriterijima propisanim MRS-om 39, banka je dužna derivat koji se koristi kao instrument zaštite, a ima pozitivnu fer vrijednost, prebaciti na račune 390 ili 490 Derivati namijenjeni trgovanju. Cjelokupni potražni saldo računa 907 proizišao iz usklađivanja navedenog derivatnog financijskog instrumenta s fer vrijednosti, banka je dužna prenijeti u račun dobiti ili gubitka u korist računa 6432. Ukoliko derivat koji se koristi kao instrument zaštite ima negativnu fer vrijednost, banka je isti dužna prebaciti na račune 790 ili 890 Derivati namijenjeni trgovanju, dok će se dugovni saldo računa 907 proizišao iz usklađivanja istog s fer vrijednosti trebati prenijeti u račun dobiti ili gubitka na teret računa 6432.

Sažetak stavka 1. do 14. ove točke:

(15) Povezanost računa za praćenja ugovorene vrijednosti derivatnih financijskih instrumenata (izvanbilančna evidencija), njihove fer vrijednosti (bilanca), te učinaka promjene fer vrijednosti tih instrumenata na račun dobitka i gubitka (RDG), koji se navode u stavcima 1. do 12. ove točke, mogu se prikazati u tabelarnom obliku na slijedeći način:

Računi izvanbilančne evidencije:

Kategorija derivatnih instrumenata	Aktivne stavke		Pasivne stavke	
	Duguje	Potražuje	Duguje	Potražuje
Derivatni instrumenti koji se drže radi trgovanja:				
nastale stavke	940	954	945	950
ugašene stavke	954	940	950	945
Ugrađeni derivati				
nastale stavke	941	954	945	951
ugašene stavke	954	941	951	945
Derivatni instrumenti koji se koriste kao instrumenti zaštite:				
nastale stavke	942	954	945	952
ugašene stavke	954	942	952	945

Računi bilance i RDG-a:

Kategorija derivatnih instrumenata	Povećanje fer vrijednosti		Smanjenje fer vrijednosti	
	Duguje	Potražuje	Duguje	Potražuje
Derivatni instrumenti koji se drže radi trgovanja	390, 490, 790, 890	6432	6432	390, 490, 790, 890
Ugrađeni derivati	391, 491, 791, 891	6433	6433	391, 491, 791, 891
Derivatni instrumenti koji se koriste kao instrumenti zaštite:				
fer vrijednosti	392, 492, 792, 892	646	646	392, 492, 792, 892
novčanog toka	392, 492, 792, 892	907	907	392, 492, 792, 892

Zaštita neto investicije u strani entitet:

(16) Zaštita neto investicije u strani entitet u računovodstvenom smislu provodi se na isti način kao i zaštita novčanog toka.

3.11.5.2 SKUPINA 96 – 99 KLASIČNE IZVNBILANČNE STAVKE

(1) Računi skupina 96 do 99 koriste se za izvanbilančnu evidenciju klasičnih izvanbilančnih stavki. Računi ovog dijela izvanbilančne evidencije obuhvaćaju tri kategorije izvanbilančnih stavki, i to:

- ◆ računi izvanbilančne imovine/aktivni računi (960 do 964)
- ◆ računi izvanbilančnih potencijalnih obveza na osnovi kojih je banka izložena kreditnom riziku,
- ◆ ostali računi izvanbilančne evidencije koji služe za evidentiranje neutralnih izvanbilančnih aktivnosti banke.

Izvanbilančne potencijalne obveze na osnovi kojih je banka izložena kreditnom riziku, obuhvaćaju izdane garancije i druga jamstva, otvorene nepokrivene akreditive, neopozive obveze po odobrenim a neiskorištenim kreditima, uključujući i ugovorene neopozive poslove faktoringa i forfaitinga, koje banka namjerava klasificirati u kategoriju zajmova ili kategoriju instrumenata koji se drže do dospeljeća ili u kategoriju raspoloživo za prodaju. Preuzete obveze iskazuju se na računima skupine 97 i 98, koji su raščlanjeni prema sektorskom kriteriju i unutar toga po vrstama instrumenata. Knjiženja na računima skupine 97 i 98 provode se prema sektorskoj pripadnosti

klijenata banke za čiji je račun banka preuzela određenu obvezu. Npr. izdane garancije knjiže se na propisane račune prema sektorskoj pripadnosti nalogodavca za izdavanje garancije, a ne prema sektorskoj pripadnosti korisnika garancije. Podatke o preuzetim obvezama sortirane prema potonjem kriteriju banka će osigurati u pomoćnim knjigama (analitičkom knjigovodstvu) ili dodavanjem analitičkih računa u okviru propisanih računa skupine 97 i 98 kontnog plana za banke.

- (2) Izvanbilančni zapisi predstavljaju autonoman dio glavne knjige (članak 8. Zakona o računovodstvu) gdje stanje aktivnih i pasivnih izvanbilančnih zapisa mora biti uravnoteženo, što znači da se knjiženja i na računima izvanbilančne evidencije provode po načelima dvojnog knjigovodstva.
- (3) Računi izvanbilančne evidencije koriste se po istim pravilima kao i računi bilančne evidencije (primjena načela dvojnog knjigovodstva), i to:
- a) **Nastale aktivne stavke** (npr. knjiženje hipoteke na nekretninama kao osiguranje potraživanja po kreditu) analitički se knjiži na dugovnoj strani aktivnog računa (kao nastala aktivna stavka) i sintetički na potražnoj strani pasivnog računa (kao protustavka nastale aktivne stavke).
- b) **Ugašene aktivne stavke** (npr. isknjižavanje hipoteke na nekretninama nakon redovite naplate kredita) analitički se knjiži na potražnoj strani aktivnog računa (kao ugašena aktivna stavka) i sintetički na dugovnoj strani pasivnog računa (kao protustavka ugašene aktivne stavke).

Za knjiženje aktivnih stavki (nastalih i ugašenih) koriste se odgovarajući računi u okviru osnovnih računa i to:

Nastale aktivne stavke		Ugašene aktivne stavke	
Duguje račun	Potražuje račun	Duguje račun	Potražuje račun
960	990	990	960
961	991	991	961
962	992	992	962
963	993	993	963
964	994	994	964

- a) **Nastale pasivne stavke** (npr. potencijalna obveza po izdanoj garanciji) analitički se knjiži na potražnoj strani pasivnog računa (kao nastala pasivna stavka) i sintetički na dugovnoj strani aktivnog računa (kao protustavka nastale pasivne stavke).
- b) **Ugašene pasivne stavke** (npr. isknjižavanje garancije nakon isteka njezinog roka) analitički se knjiži na dugovnoj strani pasivnog računa (kao ugašena pasivna stavka) i sintetički na potražnoj strani aktivnog računa (kao protustavka ugašene pasivne stavke).

Za knjiženje pasivnih stavaka/potencijalnih obveza (nastalih i ugašenih) koriste se odgovarajući računi u okviru osnovnih računa, odnosno skupina računa i to:

Nastale pasivne stavke		Ugašene pasivne stavke	
Duguje račun	Potražuje račun	Duguje račun	Potražuje račun
967	97..	97..	967
968	98..	98..	968
969	999	999	969